



**Jigoro Kano – ustanovitelj juda**

# **GRADIVO ZA IZPIT**

## **PREGLED TEORETIČNEGA ZNANJA ZA**

### **1. KYU IN 1. DAN**

---

**PRENOVLJENA VERZIJA november 2019**

Pripravili: Anja Dobovšek, Rajko Fatur, Brane Vuzem, Emil Pozvek

---

Interno gradivo namenjeno kandidatom za 1. kyu in mojstrskim kandidatom kot pomoč pri pripravi na izpit

**KAZALO:****UVOD**

- 1. STOPNJE PASOV (šolski in mojstrski pasovi)**
- 2. ŠPORTNA OPREMA IN OSEBNA HIGIENA**
- 3. ZGODOVINA IN ORGANIZIRANOST JUDA**
  - a. Okvirni pregled razvoja juda v svetu
  - b. Okvirni pregled razvoja juda v Sloveniji
  - c. Organiziranost juda v Sloveniji
  - d. Organiziranost in vrste tekmovanj v Sloveniji, Evropi in svetu
- 4. OSNOVNA IN ETIČNA NAČELA JUDA**
  - a. Razvoj tehnik
  - b. Osnovna načela JUDA
  - c. Etična načela – etika judoista
- 5. JUDO TEHNIKE, BORBENI POLOŽAJI, GIBANJE PO BLAZINI**
  - a. Gibanje po blazini - SHINTAI in TAI SABAKI
  - b. Borbeni položaji - SHISEI
  - c. Prijemi za kimono - KUMI KATA
  - d. Razdelitev tehnik juda
- 6. METODE JUDO VADBE**
- 7. OSNOVNA BORBENA PRAVILA**
- 8. PREGLED IN RAZLAGA JAPONSKIH IZRAZOV, KI JIH MORA POZNATI MOJSTER JUDA**
- 9. LITERATURA**

## UVOD

Člani izpitne komisije že več let ugotavljamo, da kandidati za mojstre pogosto ne najdejo primernega gradiva v slovenščini, ki bi jim bilo v pomoč pri pripravi na izpit. Ker je uradne tiskane literature malo, se kandidati pogosto zatekajo k informacijam na internetu, ki pa včasih niso zanesljive, predvsem pa so napisane v angleščini.

Pričujoče gradivo naj bi pomagalo kandidatom pri pripravi na izpit in odpravilo napačne interpretacije in pomote. Nastajalo je postopoma, k njegovi vsebini pa je prispevalo več članov izpitne komisije. Ker je predstavljen samo krajši povzetek znanja, ki ga pričakujemo od kandidatov za mojstre, smo navedli vire, kjer lahko poiščete več zanesljivih informacij.

Vsem želimo veliko veselja pri natančnejšem spoznavanju juda in upamo, da vas bo pričujoče gradivo navdušilo za nadaljnje raziskovanje juda.

## 1. STOPNJE PASOV (šolski in mojstrski pasovi)

Pri judu delimo pasove na šolske pasove (KYU) in mojstrske pasove (DAN).

Šolski pasovi v judu označujejo stopnjo znanja, ki ga obvlada nosilec pasu. Za vsako stopnjo pasu mora nosilec obvladati določene tehnike izpitnega programa, osnove juda in teorijo juda. Višjo stopnjo pasu imaš, več znanja moraš imeti o judu. V Sloveniji šolske pasove do vključno 2. KYU podeljujejo posamezni člani izpitne komisije.

Stopnje pasov od 1. KYU do 6. DAN podeljuje tričlanska izpitna komisija na osnovi pravilnika o napredovanju po pasovih. Izpitni roki za te stopnje pasov razpisuje JZS dvakrat letno.

Višje mojstrske pasove, od 6. DAN-a do 8. DAN-a, podeljuje EJU na predlog judo zvez posameznih držav. Stopnji mojstrskih pasov 9. in 10. DAN podeljuje IJF. Najvišje stopnje mojstrskih pasov se podeljuje vrhunskim tekmovalcem, njihovim trenerjem in vrhunskim sodnikom, ki prispevajo k razvoju juda v svetu.

Stopnje KYU pasov se v različnih državah po svetu razlikujejo. Vsaka država ima svoj sistem šolskih pasov. KYU pasovi v Sloveniji so:

|                |       |
|----------------|-------|
| bel            | 9 KYU |
| belo rumen     | 8 KYU |
| rumen          | 7 KYU |
| rumeno oranžen | 6 KYU |
| oranžen        | 5 KYU |
| oranžno zelen  | 4 KYU |
| zelen          | 3 KYU |
| moder          | 2 KYU |
| rjav           | 1 KYU |



Japonska beseda KYU pomeni približevati se cilju. Cilj je postati mojster juda. Zato napreduješ od 9. KYU proti 1. KYU, kar pomeni, da si vedno bliže cilju.

Ko pridobiš stopnjo pasu 1. DAN, si postal mojster juda. Mojster juda si takrat, ko poznaš vse osnovne judo tehnike in lahko pričneš natančneje spoznavati načela juda, na katerih slonijo judo tehnike. Opravljanje izpita za mojstra je pomembna prelomnica v karieri vsakega judoista. Od kandidatov za mojstra se pričakuje, da bodo poleg učenja tehnik in NAGE NO KATE posvetili čas tudi spoznavanju načel juda in spoznavanju vseh vidikov juda.

Mojstrske stopnje pasov so enotne po celem svetu. DAN pasov je 10. Začnejo se s črnim pasom (1 do 5), nato je pas opečno rdeče in bele barve (6 do 8), zadnji pa je rdeč (9 in 10).



Na internetu je mogoče najti literaturo, ki omenja, da je teoretično možno doseči tudi 11., 12 ali 13. DAN. Jigoro Kano nikoli ni določil najvišje stopnje mojstrskega pasu. Najvišja stopnja pasu, ki jo je sam podelil, je 10 DAN, zato jo imamo od takrat naprej za najvišjo stopnjo, ki jo lahko v judu dosežeš. 10. DAN je do sedaj prejelo izredno malo judoistov.

### Nosilci najvišjega pasu 10. DAN v svetu

Yoshiaki Yamashita (1856-1935), pas mu je osebno podelil KANO leta 1935  
 Hajime Isogai (1871-1947), za 10 DAN je bil promoviran leta 1937  
 Hidekazu Nagaoka (1876-1952), promoviran leta 1937  
 Kyuzo Mifune (1884-1965), promoviran leta 1945  
 Kunisaburo Iizuka (1875-1958), promoviran leta 1946  
 Kaichiro Samura (1880-1964), promoviran leta 1947  
 Shotaro Tabata (1884-1950), promoviran leta 1948  
 Kotaro Okano (1885-1967), promoviran leta 1967  
 Matsutaro Shoriki (1885-1969), promoviran leta 1969  
 Shozo Nakano (1888-1977), promoviran leta 1977  
 Tamio Kurihara (1896-1979), promoviran leta 1979  
 Sumiuyki Kotani (1903-1991), promoviran leta 1984  
 Toshiro Daigo (1926 - ), promoviran leta 2006  
 Ichiro Abe (1923 - ), promoviran leta 2006  
 Yoshimi Osawa (1927 - ), promoviran leta 2006

### Edini nosilci 10.DAN-a, ki niso Japonci

Anton Gesing (Nizozemska), promoviran leta 1997  
 Charles Palmer (Velika Britanija), promoviran leta 1997  
 Henri Courtine (Francija), promoviran leta 2007

*keiko Fukuda*

Leta 2011 je 10. dan prejela tudi prva ženska in sicer 98-letna Keiko Fukuda, ki je bila učenka Jigora Kana.

Na žalost na uradni strani IJF in KODOKANA ni uradnega spiska vseh nosilcev 10. DAN-a. Več informacij o nosilcih 10. DAN-a lahko najdete na internetni strani [www.judoinfo.com](http://www.judoinfo.com) vendar pa to niso uradni podatki IJF ali KODOKANA.

5

### Najvišje stopnje pasov v Sloveniji po podatkih novembra 2019 so:

8. DAN Jože Škraba, Marjan Fabian  
 7. DAN Niko Vrabl, Stanko Topolčnik, Rudi Blažič, Bogdan Gabrovec  
 6. DAN Slavko Božič, Anton Kos, Franc Pliberšek, Dušan Tanko, Peter Šubic, Franc Očko, Rajko Fatur, Filip Leščak, Brane Vuzem, Štefan Cuk, Urška Žolnir, Čuš Vlado, Vojko Rogelj, Lucija Polavder, Petra Nareks, Sašo Šindič, Mihael Košak, Nuša Lampe

Višji pasovi se podeljujejo vsako leto, kar pomeni, da se seznam najvišjih stopenj seveda vsakoletno spreminja.

V Sloveniji je v novembru 2019 preko 900 mojstrov juda.



## POPRAVKI (IN DODATKI) V SKRIPTI TEORIJA ZA MOJSTRSKE PASOVE (verzija 14.11.2019)

### Stran 5

#### Nosilci najvišjega pasu 10. DAN v svetu:

Toshiro Daigo (1926 – 2021), promoviran leta 2006

Ichiro Abe (1923 – 2022), promoviran 2006

Yoshimi Osawa (1927 - 2022), promoviran leta 2006

#### Edini nosilci 10. DAN-a, ki niso Japonci: (dodatno) + popravek

Anton Geesnig **Geesink** napačen priimek (1934 – 2010) Nizozemska, promoviran leta 1997 (IJF)

Charles Palmer (1930 – 2001) Velika Britanija, promoviran leta ~~1997~~ 1999 (IJF) (4. DAN po Kodokanu 1955)

Jaap Nauwelaerts D'Age (1917 – 2016) Nizozemska, promoviran leta 2008 (IJF)

Henri Courtine (1930 – 2021) Francija, promoviran leta 2007 po FFJDA (Francoska judo zveza) in šele 2010 s strani IJF (6. DAN po Kodokanu 1968)

George Kerr (1937 – ) Velika Britanija, promoviran leta 2010 (IJF)

Yoshihiro Uchida (1920 – ) ZDA, promoviran leta 2013 (USA Judo – priznan po IJF, 7. DAN po Kodokanu)

Franco Capelletti (1938 – ) Italija, promoviran 2017 (IJF) – predsednik IJF kata komisije (citat iz YT intervjuja: »Ko je Kano učil judo ga je prilagodil takratni družbi, zdaj pa je na nas kako prilagoditi učenje primerno času v katerem je trenutno naša družba«)

Jean-Luc Rouge (1949 - ) Francija, promoviran 2023 (IJF)

Keiko Fukuda 10. DAN po USA Judo in po USJF (Judo zveza ZDA), 9. DAN po Kodokanu (promovirana 2006)!

#### Najvišje stopnje pasov v Sloveniji so (podatki 2022):

8. DAN (2) – Jože Škraba, Marjan Fabjan

7. DAN (7) – Niko Vrabl, Stanko Topolčnik, Rudi Blažič, Bogdan Gabrovec, **Franc Očko, Urška Žolnir Jugovar, Rajko Fatur**

6. DAN (22) – Slavko Božič, Anton Kos, Franc Pliberšek, Dušan Tanko, Peter Šubic, **Franc Očko, Rajko Fatur**, Filip Leščak, Branko Vuzem, Štefan Cuk, Vlado Čuš, Vojko Rogelj, **Mirko Šindič**, Lucija Polavder, Petra Nareks, Sašo Šindič, Mihael Košak, Nuša Lampe,

## 2. ŠPORTNA OPREMA IN OSEBNA HIGIENA

### Kaj sodi k športni opremi judoista ?

Judoist je oblečen v posebno obleko (**judogi**), ki jo sestavlja zgornji del (kimono) in hlače, ki so zavezane okoli pasu s trakom. Okoli zgornjega dela obleke je pravilno zavezan pas **obi**. Judogi je lahko bele ali modre barve. Poleg kimona mora imeti judoist še copate in brisačo, v nahrbtniku ali torbi pa je priporočljivo imeti tudi elastičen povoj.

### Kako oblečemo kimono ?

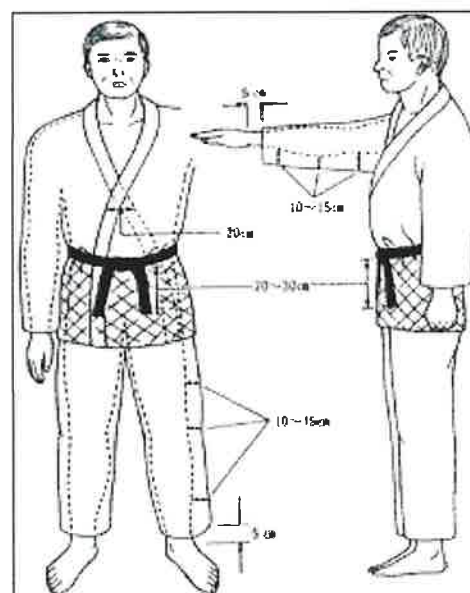
Kimono vedno oblečemo preko hlač in ga zavežemo s pasom.

### Kako pravilno zavežemo pas ?

Pri pravilno zavezanem pasu morata biti oba konca enako dolga in morata enakomerno viseti navzdol.

### Kako zložimo kimono in kako ravnamo s kimonom po treningu ali tekmovalju ?

Kimono ne sme biti zmečkan ali umazan, zato je pomembno, da ga po treningu, ko pridemo domov, vzamemo iz nahrbtnika ali torbe, ga osušimo in pravilno zložimo.



### 3. ZGODOVINA IN ORGANIZIRANOST JUDA

#### a. Okvirni pregled razvoja juda v svetu



Kadarkoli govorimo o judu, ne moremo mimo Jigora Kana. Jigora Kana vedno omenjamo kot ustanovitelja juda, s tem pa se pogosto naše vedenje o njem in o začetkih juda konča. Da bi bolje razumeli judo, moramo vedeti tudi kaj o njegovem nastanku.

Judo je nastal na Japonskem leta 1882. V tistem obdobju se je Japonska, po dolgem obdobju zaprtosti brez povezav z ostalim svetom, pričela odpirati in trgovati s svetom. Leta 1868 je Meiji restavracija pomenila konec japonskega fevdalizma in vladavine samurajskih klanov. Car Meiji je s posebnim dekretom prepovedal uporabo in nošenje samurajske

sablje, s čimer je približal japonski fevdalni razred – samuraje tendencam novega časa. Tradicionalne japonske vrednote so začele izgubljati pomen. Posledica je bila propad klasičnih borilnih veščin, ki so imele v celotni zgodovini Japonske veliko veljavo. Mojstri jujitsa, ki so bili do nedavnega izredno spoštovani, so v tem obdobju ostali na obrobju družbe. Začeli so se ukvarjati z »varovanjem« ljudi vprašljivega slovesa ali pa so učili svoje veščine kriminalce.

V tem obdobju je živel Jigoro Kano. Rodil se je leta 1860 v mestu Kobe. Ko mu je leta 1870 umrla mama, se je družina preselila v Tokio. Kano je hodil v zasebno šolo, kjer se je učil angleščino in nemščino, kar je bila v tistem obdobju na Japonskem redkost. V šoli je bil izredno uspešen učenec, vendar so ga pogosto maltretirali, saj je bil izredno drobne postave. Želel je poiskati način, kako bi se ubranil pred nasilneži. Ko je zvedel za borilno veščino jujitsu, se je odločil, da se je bo naučil.

V času, ko je pričel hoditi na univerzo (v starosti 16 let), je našel starega učitelja jujitsa Fukudo, ki se je strinjal, da ga bo učil. Fukudova metoda učenja je bila, da je metal učence toliko časa, dokler niso razumeli tehnike. Treningi so bili za Kana izredno naporni, vendar je vztrajal. Leta 1879 je Fukuda umrl, njegova vdova je Kano prinesla skrivne zapiske šole (DENSHO) in mu predala sporočilo, v katerem je Fukuda želel, da Kano vodi dojo po njegovi smrti. Kano, star šele 19 let, je postal vodja doja, pri tem pa je vedel, da še zdaleč nima dovolj znanja. Zato je naslednjih nekaj let iskal različne jujitsu mojstre in se od njih učil. Spoznaval je, da imajo posamezne šole dobre tehnike, vendar pa nihče ni imel celotnega znanja jujitsa. Zapiski o tehnikah so bili razdrobljeni po šolah, ki so jih skrbno čuvala pred vpogledom drugih. Takrat se je odločil, da bo ustanovil svojo šolo, svoj sistem, v katerem bo uporabil najboljše tehnike iz vseh jujitsu šol. Ker pa je želel, da se njegova šola razlikuje od ostalih, jo je poimenoval drugače in sicer JUDO. Šola, kjer je judo poučeval, se je imenovala KODOKAN, kar pomeni prostor za učenje poti.

Njegova šola se od ostalih ni razlikovala samo po imenu, ampak tudi po vsebini. Beseda JUDO vsebuje dve japonski besedi, »ju« in »do«. Beseda JU pomeni mehak, prožen, upogljiv. Besedo JU je težko prevesti v slovenščino, saj nima enakovredne besede v našem jeziku. Gre za princip izkoriščanja nasprotnikove sile. Izkoristiš jo lahko samo, če nisi preveč rigid, trd, zakrčen ampak mehak in prožen, tako da se lahko nasprotnikovi sili pravočasno izmakneš in jo izkoristiš, obenem pa ne smeš biti preveč mehak, saj takrat sile ne moreš izkoristiti. To lahko morda primerno opišemo na primeru loka. Če za lok uporabiš pretrd les, ki ga ne moreš upogniti, loka ne boš mogel napeti, saj bo ostal raven, ali pa se bo zlomil. Če pa boš poskusil uporabiti vrbovo vejo, lok prav tako ne bo deloval, saj je veja premehka in tetiva sploh ne bo napeta. Izbrati moraš vejo, ki je ravno prav mehka, da jo lahko upogneš, in dovolj trdna, da lahko izstreliš puščico. Princip JU so uporabljali tudi pri jujitsu, zato je Kano poleg njega načrtno izbral termin DO. Beseda JITSU pomeni

tehnike, torej jujitsu pomeni na kratko prevedeno »mehke tehnike«. Beseda DO pa pomeni pot ali način za doseg cilja. JUDO torej na kratko prevajamo kot »mehka pot«.

Judo je torej več kot le golo učenje in uporaba borbenih tehnik. Je sistem telesnega, intelektualnega in moralnega učenja. Cilj in vloga juda nista samo obvladovanje nasprotnikove moči s pomočjo posebnih prijemov, temveč predvsem vzgajanje. S pridobivanjem znanja o obvladovanju nasprotnika se judoisti postopno uči tudi obvladovanja samega sebe. To pa je v življenju mnogo težje in pomembnejše od zmage nad nasprotnikom.

Kano je bil izreden učitelj. Judoisti ga poznamo kot ustanovitelja juda, vendar je bil to samo njegov »hobi«. Bil je učitelj in direktor na več šolah ter direktor na tokijski šoli za učitelje. Bil je tudi pomemben reformator japonskega šolstva.

Kljub temu, da je Kanova metoda izhajala iz starih metod poučevanja jujitsa, je Kano iz nje izločil vse nevarne jujitsu tehnike, s katerimi je bilo mogoče nasprotnika ubiti. Za razliko od jujitsa je določil, da se morata nasprotnika prijeto za kimono (**KUMI KATA**). Prepovedal je nasilje in kot obvezni sestavni del vadbe uvedel tehniko padanja. Zmaga je postala sredstvo za gradnjo človekove osebnosti in dobrega značaja. Najpomembnejše pa je, da je Kano judo utemeljil na osnovnih načelih, ki jim morajo biti podrejene tehnike in ne obratno. Ti dve osnovni načeli sta: SEIRYOKU ZENYO in JITA KYOEI.

Judo se je hitro širil po Japonski in kasneje po celem svetu. Kano je do svoje smrti leta 1938 širil judo po svetu. Srečal se je z mnogimi znanimi osebnostmi svojega časa, dopisoval pa se je tudi z g. Pierrom Coubertinom, ustanoviteljem modernih olimpijskih iger.

Druga svetovna vojna je pomenila kratek zastoj v razvoju juda. Po drugi svetovni vojni se je judo zopet nezadržno širil po celem svetu. Leta 1948 je bila v Londonu ustanovljena Evropska judo unija (EJU). Njeno članstvo se je nenehno večalo. Zaradi želje Argentine, da bi postala članica Evropske judo unije, so se leta 1951 odločili, da jo sprejmejo v članstvo in zvezo članic preimenujejo v Mednarodno judo federacijo (IJF). Leta 1952 je bila ponovno ustanovljena Evropska judo unija v Zürichu. Leta 1964 je bil judo prvič uradni šport na olimpijskih igrah.

Nekaj pomembnejših mejnikov v razvoju tekmovalnega juda v svetu:

|      |           |                                                                         |
|------|-----------|-------------------------------------------------------------------------|
| 1956 | Tokijo    | prvo svetovno prvenstvo v judu                                          |
| 1964 | Tokijo    | v judu prvič tekmujejo na olimpijskih igrah                             |
| 1972 | Munhen    | judo postane redni uradni šport na olimpijskih igrah                    |
| 1980 | New York  | poteka prvo svetovno prvenstvo za ženske v judu                         |
| 1988 | Seul      | ženske prvič tekmujejo na olimpijskih igrah v judu                      |
| 1992 | Barcelona | žensko tekmovalstvo v judu je uvrščeno v redni program olimpijskih iger |

Judo je danes eden izmed najbolj razširjenih športov na svetu. IJF (mednarodna judo federacija) je po številu članov tretja na svetu, takoj za nogometom in atletiko. Več informacij lahko najdete v knjigi Judo - šport in način življenja, ki ga je izdala IJF ob svetovnem prvenstvu leta 1999 in je prevedena v slovenščino. Zelo zanimiva je tudi knjiga The Pyjama Game, A Journey into Judo, Mark Law 2007.



Mojmir Kovač, ~~Andrey Sturbabin~~, Gregor Brod, Raša Sraka Vuković, Emil Pozvek, Gorazd Meško, Tina Trstenjak

V Sloveniji je po 2022 preko 1000 mojstrov juda, od tega več kot 200 žensk.

#### Svet mojstrov IZS (od 2022 dalje)

Jože Škraba (8. DAN), Franc Pliberšek (6. DAN), Dušan Tanko (6. DAN), Mirko Šindič ml. (6. DAN)

**1956** – Ivo Reya prvi slovenski in ex JUG mojster juda

Sašo Kovač (JK Murska Sobota) je od 2020 prvi slovenski judoist inkluzivnega juda nosilec mojstrskega pasu I. DAN. 2022: Matej David (2021) JK Sokol

## Stran 7

**Popravek (drugi odstavek):** Judo je nastal na Japonskem leta 1882. Takrat je Kano šele ustanovil svojo šolo juda (Kodokan).

## Stran 8

#### Nekaj pomembnejših mejnikov v razvoju tekmovalnega juda v svetu:

|           |                                                                                                                                                    |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1894      | ustanovitev Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK – IOC)                                                                                         |
| 1896      | prve olimpijske igre moderne dobe (v Atenah)                                                                                                       |
| 1934      | prvo EP (Dresden)                                                                                                                                  |
| 1962      | Zveza za šport invalidov Slovenije (Paralimpijski komite Slovenije)                                                                                |
| 1975      | prvo žensko EP (München)                                                                                                                           |
| 1981      | ustanovitev International Blind Sports Federation (IBSA)                                                                                           |
| 1988      | judo <b>za slepe</b> (M) prvič na Paralimpijskih igrah (Seul)                                                                                      |
| 1989      | ustanovitev Mednarodnega paralimpijskega komiteja                                                                                                  |
| 1997      | obvezna uvedba modrega judogija (2000 na OI Sydney)                                                                                                |
| 2004      | judo <b>za slepe</b> (Ž) prvič na Paralimpijskih igrah (Atene)                                                                                     |
| 2010      | prepoved prijema pod pas                                                                                                                           |
| 2020/2021 | Tokio prvič mešano ekipno tekmovalstvo na OI<br>( <a href="https://www.brain4net.de/wjf/">https://www.brain4net.de/wjf/</a> World Judo Federation) |

#### Nekaj pomembnejših mejnikov v razvoju inkluzivnega juda:

|      |                                                   |
|------|---------------------------------------------------|
| 1968 | Svetovne igre specialne olimpijade (vsaki 2 leti) |
|      | Evropske igre specialne olimpijade                |

## b. Okvirni pregled razvoja juda v Sloveniji

Začetek organizirane vadbe juda v Sloveniji sega v leto 1952, ko je nekaj študentov ustanovilo prvi klub in se pridružilo društvu Olimpija pri Težkoatletski zvezi Slovenije. Judo je v Sloveniji hitro napredoval, zahvaljujoč dejstvu, da so potekali letni tečaji pod vodstvom najbolj znanih osebnosti v Evropi in svetu. Tečaje juda so vodili: Unterburger, Kunish, Van der Velde, Nagaoka, Hofman, Gesing in drugi.

Zaradi naglega razvoja in kvalitete je bila v Ljubljani leta 1957 ustanovljena Judo zveza Slovenije.

Judo se je počasi in vztrajno širil po vsej Sloveniji. Danes je JZS ena najuspešnejših športnih zvez v Sloveniji s številnim članstvom in odličnimi tekmovalnimi rezultati. Število klubov, ki so včlanjeni v JZS, stalno narašča, saj se po Sloveniji ustanovljajo številni novi judo klubi. Po zadnjih podatkih objavljenih na strani JZS je v JZS včlanjenih 80 klubov.

Slovenija je prvič dobila olimpijsko medaljo v judu leta 2004, ko je Urška Žolnir v Atenah osvojila bronasto medaljo. Od tedaj sta medalji na Ol osvojili še Lucija Polavder, ki je leta 2008 v Pekingu osvojila bron in ponovno Urška Žolnir, ki je leta 2012 v Londonu osvojila zlato. Na Olimpijskih igrah v Rio de Janeiru v Braziliji je zlato medaljo osvojila Tina Trstenjak, bronasto pa Anamari Velenšek.

Poleg petih olimpijskih medalj so naši vrhunski tekmovalci osvojili tudi številne medalje na svetovnih in evropskih prvenstvih. V nadaljevanju so naštet nosilci teh medalj:

### Svetovna prvenstva

|                     |                                                    |
|---------------------|----------------------------------------------------|
| Kairo 2005          | Urška Žolnir 3. mesto, Raša Sraka 3. mesto         |
| Rio de Janeiro 2007 | Lucija Polavder 2. mesto                           |
| Tokijo 2010         | Raša Sraka 3. mesto                                |
| Pariz 2011          | Urška Žolnir 3. mesto                              |
| Rio de Janeiro 2013 | Vlora Beđeti 3. mesto                              |
| Chelyabinsk 2014    | Tina Trstenjak 3. mesto, Anamari Velenšek 3. mesto |
| Astana 2015         | Tina Trstenjak 1. mesto, Anamari Velenšek 2. mesto |
| Budimpešta 2017     | Tina Trstenjak 2. mesto, Mihael Žgank 2. mesto     |
| Baku 2018           | Tina Trstenjak 3. mesto                            |

### Evropska prvenstva

|                 |                                                                                                    |
|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ostende 1969    | Stanko Topolčnik 3. mesto                                                                          |
| Maribor 2002    | Petra Nareks 3. mesto, Raša Sraka 3. mesto                                                         |
| Dusseldorf 2003 | Raša Sraka 1. mesto, Petra Nareks 2. mesto                                                         |
| Bukarešta 2004  | Petra Nareks 3. mesto, Raša Sraka 3. mesto                                                         |
| Rotterdam 2005  | Petra Nareks 3. mesto                                                                              |
| Tampere 2006    | Lucija Polavder 3. mesto                                                                           |
| Beograd 2007    | Urška Žolnir 2. mesto, Petra Nareks 3. mesto, Lucija Polavder 3. mesto                             |
| Lizbona 2008    | Petra Nareks 3. mesto, Urška Žolnir 3. mesto, Lucija Polavder 3. mesto                             |
| Tbilisi 2009    | Urška Žolnir 1. mesto, Aljaž Sedej 3. mesto                                                        |
| Dunaj 2010      | Lucija Polavder 1. mesto, Raša Sraka Vukovič 2. mesto, Vlora Beđeti 3. mesto, Rok Drakšič 3. mesto |
| Istanbul 2011   | Urška Žolnir 3. mesto, Ana Velenšek 3. mesto, Lucija Polavder 3. mesto                             |
| Čeljabinsk 2012 | Lucija Polavder 2. mesto, Rok Drakšič 3. mesto, Raša Sraka Vukovič 3. mesto, Ana Velenšek 3. mesto |
| Budimpešta 2013 | Roki Drakšič 1. mesto, Lucija Polavder 1. mesto, Ana Velenšek 2. mesto, Tina Trstenjak 3. mesto    |

|    |                                  |             |
|----|----------------------------------|-------------|
| 1. | <a href="#">Tina Trstenjak</a>   | SLO 1 1 0 2 |
| 2. | <a href="#">Urška Zolnir</a>     | SLO 1 0 1 2 |
| 3. | <a href="#">Lucija Polavder</a>  | SLO 0 0 1 1 |
| 4. | <a href="#">Anamari Velensek</a> | SLO 0 0 1 1 |
| 5. | Andreja Leški                    | SLO 1 0 0 1 |

|    |                                  |             |
|----|----------------------------------|-------------|
| 1. | <a href="#">Tina Trstenjak</a>   | SLO 1 1 2 4 |
| 2. | <a href="#">Andreja Leski</a>    | SLO 0 2 0 2 |
| 3. | <a href="#">Anamari Velensek</a> | SLO 0 1 1 2 |
| 4. | <a href="#">Rasa Sraka</a>       | SLO 0 0 2 2 |
| 5. | <a href="#">Urška Zolnir</a>     | SLO 0 0 2 2 |
| 6. | <a href="#">Lucija Polavder</a>  | SLO 0 1 0 1 |
| 7. | <a href="#">Mihael Zgank</a>     | TUR 0 1 0 1 |
| 8. | <a href="#">Vlora Bedeti</a>     | SLO 0 0 1 1 |

|     |                                  |             |
|-----|----------------------------------|-------------|
| 1.  | <a href="#">Lucija Polavder</a>  | SLO 2 1 5 8 |
| 2.  | <a href="#">Tina Trstenjak</a>   | SLO 3 3 1 7 |
| 3.  | <a href="#">Rok Draksic</a>      | SLO 1 0 5 6 |
| 4.  | <a href="#">Petra Nareks</a>     | SLO 0 1 5 6 |
| 5.  | <a href="#">Rasa Sraka</a>       | SLO 1 1 3 5 |
| 6.  | <a href="#">Urška Zolnir</a>     | SLO 1 1 2 4 |
| 7.  | <a href="#">Anamari Velensek</a> | SLO 0 1 3 4 |
| 8.  | <a href="#">Adrian Gomboc</a>    | SLO 1 1 0 2 |
| 9.  | <a href="#">Andreja Leski</a>    | SLO 1 0 1 2 |
| 10. | <a href="#">Klara Apotekar</a>   | SLO 1 0 0 1 |
| 11. | <a href="#">Kaja Kajzer</a>      | SLO 0 1 0 1 |
| 12. | <a href="#">Vlora Bedeti</a>     | SLO 0 0 1 1 |
| 13. | <a href="#">Anka Pogacnik</a>    | SLO 0 0 1 1 |
| 14. | <a href="#">Aljaz Sedej</a>      | SLO 0 0 1 1 |
| 15. | <a href="#">Marusa Stangar</a>   | SLO 0 0 1 1 |
| 16. | Stanko Topolčnik                 | SLO 0 0 1 1 |



1990

Društvo specialne olimpijade Slovenije

## Stran 9

### **Okvirni pregled razvoja juda v Sloveniji:**

1991 JZS postane ena od soustanoviteljic in članic OKS ZŠZ

1992 JZS postane polnopravna članica EJU

1996 JZS postane polnopravna članica IJF

2023 JZS postane članica Balkanske judo zveze (Albanija, BIH, Bolgarija, Ciper, Makedonija, Grčija, Črna gora, Kosovo, Moldavija, Romunija, Srbija, Turčija, Slovenija)

### **Kako je organizirana JZS? (odbori, komisije, reprezentance, selektorji)**

#### **Slovenski funkcionarji v EJU in IJF:**

Franc Očko – glavni EJU komisar sodniške komisije

Urška Žolnir Jugovar – športna direktorica EJU

Sašo Šindič – IJF komisar v otroški komisiji in član IJF IT komisije za vodenje tekmovanj

Nuša Lampe – IJF komisarka v trenerski in izobraževalni komisiji

Igor Albreht – EJU kata komisar

Katja Rudaš - EJU Erasmus+ Projects komisarka

Drugi člani IJFIT komisije za vodenje tekmovanj: Miroslav Boštjan Bilič, Mitja Železnikar, Iztok Kilibarda, Anja Dobovšek

Aljaž Sedej – EJU član IT podpore v Komisiji za marketing (sekcija Live streaming)

#### **Drugo:**

OKS: Bogdan Gabrovec 2006 – 2014 podpredsednik OKS (za vrhunski šport) 2014 – 2022 predsednik OKS, Raša Sraka Vuković predsednica Komisije športnikov OKS;

Regijsko pisarno OKS-ZŠZ Jugovzhodne Slovenije (Novo mesto) vodi Metod Jerman (DBV Bushido)

Področna pisarna (Zavod RS za šport planica): Nik Lemež – Velenje (vodja ŠŠT – OŠ, OŠPP in SŠ ter Hura in Prosti čas) in Zoran Kos – Pomurje (vodja Naučimo se plavati)

| <b>SELEKCIJE</b>   | <b>TRENTNI SELEKTORJI (+ NPŠŠ + MPŠŠ)</b> |
|--------------------|-------------------------------------------|
| Strokovni direktor | MARJAN FABJAN                             |
| Članska ekipa      | MARJAN FABJAN, MATIJA ERJAVEC GREGOR BROD |



|                   |                           |
|-------------------|---------------------------|
| Ekipa U23         | GREGOR BROD               |
| Mladinska ekipa   | LUKA KURALT, ANA VELENŠEK |
| Kadetska ekipa    | MARIO RUDL, IGOR TRBOVC   |
| Mlajše kategorije | MOJMIR KOVAČ              |

Komisije JZS najdeš na spletni strani: <https://judoslo.si/>

### **Zbor članovic zveze (judo klubi, društva)**

#### **Izvršilni odbor**

- Predsednik
- 2 Podpredsednika
- Generalni sekretar
- Člani IO

#### **Nadzorni odbor**

#### **Častno razsodišče**

#### **Komisije JZS:**

- Trenerska komisija
- Sodniška komisija
- Tekmovalna in antidoping komisija
- Komisija za pasove
- Komisija za kate
- Uredniški odbor revije Slovenski judo
- Komisija za inkluzivni judo (sekciji G judo in Odbor za vključevanje vseh v judo)
- Komisija za razpise
- Komisija za marketing
- Komisija za veteranski judo
- Komisija za akte
- IT komisija
- Komisija za odnose z mediji in javnostjo
- Komisija za priznanje in nagrade
- Komisija za množičnost
- Zdravstvena komisija
- Komisija za enakost spolov
- Komisija za zasebno varovanje

#### **Svet mojstrov**

#### **Dosedanji predsedniki JZS:**

1957 – 1958 Niko Vrabl  
1958 – 1959 Franek Bratkovič  
1959 – 1963 Niko Vrabl  
1963 – 1970 Franc Križman  
1970 – 1987 Dušan Kolnik  
1987 – 1991 Franjo Ledinek

1991 – 1994 Adi Greif  
1994 – 2014 Bogdan Gabrovec  
2014 – 2020 Darko Mušič  
2021 v.d. Vlado Čuš  
2021 – 2023 Lovrencij Galuf  
2023 – danes v.d. Borut Marošek



#### Dosedanji generalni sekretarji IZS:

1957 - ? Marjan Lavrič

(Niko Vrabl?)

(?? Franc Pliberšek)

1994 – 2023 Franc Očko (29 let)

2023 – danes Aljaž Sedej

#### Dosedanji SLO mednarodni sodniki na OI:

Franc Očko: Peking 2008 in London 2012

#### Mednarodni sodniki v judo katah:

2007 Branko Vuzem (EJU kata sodnik: Nage in Katame no kata) nikoli sodil na mednarodnih tekmah

2011 Mojmir Kovač (EJU kata sodnik) nikoli sodil na mednarodnih tekmah

2011 Igor Albreht (EJU in IJF kata sodnik: Nage, Katame, Kime in Kodokan Goshin Jutsu)

#### SLO judo olimpijci:

##### - Števec nastopov olimpijcev po klubih:

Sankaku: 18x

Impol: 8x

Bežigrad: 6x

Olimpija: 2x

Ivo Reya: 1x

Drava Ptuj: 1x

1972 München (1): Stanko Topolčnik – Impol (-63kg) selektor ex-JU: Jože Škraba

1976 Montreal (1): Janez Vidmajer – Impol (-63kg)

1980 Moskva (1): Franc Očko – Impol (-71kg)

1984 Los Angeles (2): Franc Očko (-71kg) in Filip Leščak (-78kg) – oba Impol

1988 Seul (1): Filip Leščak (-78kg) – Impol

1992 (2): Štefan Cuk (-66kg) – Ivo Reya in Filip Leščak (-78kg) – Drava Ptuj

2004 Atene (5): Petra Nareks (-52kg), **Urška Žolnir (-63kg)**, Lucija Polavder (+78kg) – Sankaku, Raša Sraka (-70kg) – Bežigrad in Sašo Jereb (-73kg) – Olimpija

2008 Peking (5): Urška Žolnir (-63kg), **Lucija Polavder (+78kg)**, Rok Drakšič (-60kg) – Sankaku, Aljaž Sedej (-81kg) – Bežigrad in Matjaž Ceraj (+100kg) – Impol

2012 London (8): Vesna Đukić (-57kg), **Urška Žolnir (-63kg)**, Anamari Velenšek (-78kg), Lucija Polavder (+78kg), Rok Drakšič (-66kg) – Sankaku, Matjaž Ceraj (+100kg) – Impol, Raša Sraka Vuković (-70kg) in Aljaž Sedej (-81kg) – Bežigrad



2016 Rio (5): **Tina Trstenjak (-63kg)**, Anamari Velenšek (-78kg), Adrian Gomboc (-66kg), Rok Drakšič (-73kg), Mihael Žgank (-90kg) – Sankaku

2020 (2021) Tokio (5): Maruša Štangar (-48kg) – Olimpija, **Tina Trstenjak (-63kg)**, ~~Klara Apotekar (-78kg)~~, Anamari Velenšek (+78kg) – Sankaku, Kaja Kajzer (-57kg) in Adrian Gomboc (-66kg) – Bežigrad

#### **Priznanja EJU:**

2009 Marjan Fabjan naj ženski trener EJU

2010 Franc Očko naj sodnik EJU

2016 Marjan Fabjan naj ženski trener EJU

#### **Priznanja Japonske:**

2020 Bogdan Gabrovec – The Order of the Rising Sun, Gold Rays with Rosette (Red vzhajajočega sonca, zlati žarki z rozeto)

#### **POSAMIČNO:**

**4 odstavek (dodaj) zadnji stavek:** Na OI v Tokiju je Tina Trstenjak osvojila 2. mesto.

**5 odstavek (popravek):** Poleg šestih ~~(petih)~~ olimpijskih medalj...

#### **Števec medalj:**

OI: 2 zlata, 1 srebrna, 3 bronaste (5 JK Sankaku)

SP: 1 zlata, 6 srebrnih, 8 bronastih

(10 = 1Z + 4S + 5B JK Sankaku / 4 = 2S + 2B JK Bežigrad / 1B JK Olimpija)

EP: 11 zlatih, 10 srebrnih, 29 bronastih

(36 = 7Z + 8S + 21B JK Sankaku)

(10 = 3Z + 2S + 5B JK Bežigrad)

(1B JK Impol)

(1B JK Olimpija)

(1B JK Triglav)

SP: 7 ženskih, 1 moška medalja

EP: 13 ženskih, 4 moške medalje (+ Mihael Žgank TUR)

#### **Svetovna prvenstva:**

Budimpešta 2021 Andreja Leški 2. mesto

Doha 2023 Andreja Leški 2. mesto

#### **Evropska prvenstva:**

Minsk 2019 dodaj Mihael Žgank (TUR) 1. mesto

Praga 2020 **SLO po 18. zaporednih letih brez medalje**

Lizbona 2021 Tina Trstenjak 1. mesto, Kaja Kajzer 2. mesto, Andreja Leški 3. mesto

Sofija 2022 Anka Pogačnik 3. mesto

Montpellier 2023 Andreja Leški 1. mesto, Mihael Žgank (TUR) 3. mesto



### **Mediterranske (Sredozemske) igre:**

|                 |                                                                                                                                                                                             |
|-----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Izmir 1971      | Stanko Topolčnik 2. mesto (judo prvič na mediteranskih igrah)                                                                                                                               |
| Split 1979      | Franc Očko 2. mesto                                                                                                                                                                         |
| Casablanca 1983 | Stanko Anderle 2. mesto, Franc Očko 3. mesto, Filip Leščak 3. mesto                                                                                                                         |
| Latakia 1987    | Filip Leščak 3. mesto                                                                                                                                                                       |
| Bari 1997       | Damjan Petek 2. mesto                                                                                                                                                                       |
| Tunis 2001      | Raša Sraka 1. mesto, Petra Nareks 3. mesto                                                                                                                                                  |
| Almeria 2005    | Rok Drakšič 2. mesto, Klemen Ferjan 2. mesto, Raša Sraka 2. mesto, Petra Nareks 3. mesto, Urška Žolnir 3. mesto                                                                             |
| Pescara 2009    | Aljaž Sedej 1. mesto, Urška Žolnir 1. mesto, Lucija Polavder 1. mesto, Raša Sraka 2. mesto, Rok Drakšič 3. mesto, Petra Nareks 3. mesto, Tina Trstenjak 3. mesto                            |
| Mersin 2013     | Matjaž Ceraj 1. mesto, Vlora Beđeti 1. mesto, Lucija Polavder 1. mesto, Andraž Jereb 2. mesto, Aljaž Sedej 2. mesto, Petra Nareks 2. mesto, Nina Milošević 2. mesto, Anka Pogačnik 3. mesto |
| Tarragona 2018  | David Štarkel 3. mesto, Andraž Jereb 3. mesto, Maruša Štangar 3. mesto, Patricija Brolih 3. mesto                                                                                           |
| Oran 2022       | Vito Dragič 1. mesto, Mihael Žgank 1. mesto (TUR), Maruša Štangar 3. mesto                                                                                                                  |

### **EJU Judo Hero Challenge**

|             |                      |
|-------------|----------------------|
| Tjumen 2012 | Rok Drakšič 1. mesto |
|-------------|----------------------|

### **EKIPNO:**

#### **Evropski klubski pokal:**

|      |                                                                                                                                       |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1984 | JK Impol 3. mesto v moški konkurenci: Stanko Anderle, Milan Mesarič, Filip Leščak, Marjan Fabjan, Franc Očko, Štefan Cuk, Leon Blažič |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### **Evropska (klubska) prvenstva:**

|              |                                                                                                                                                                |
|--------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Orleans 2009 | JK Sankaku 1. mesto v ženski konkurenci: Petra Nareks, Tina Trstenjak, Urška Žolnir, Vlora Beđeti, Anamari Velenšek in Lucija Polavder (trener: Marjan Fabjan) |
|--------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### **Evropska prvenstva (državnih reprezentanc):**

|               |                                                                                                                                  |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lyon 1975     | ex JUG ekipno 3. mesto v moški konkurenci: Vidmajer Janez (JK Impol)                                                             |
| Novi Sad 1986 | ex JUG ekipno 3. mesto v moški konkurenci: Cuk Štefan, Leščak Filip, Petrič Srečo, Anderle Stanko, Očko Franc, Prepelič Ladislav |



- Montpelier 2014 SLO ekipno 3. mesto v ženski konkurenci: Petra Nareks, Vlora Beđeti, Manja Kropf, Tina Trstenjak, Urška Žolnir, Anka Pogačnik, Anamari Velenšek in Lucija Polavder (trener: Marjan Fabjan)
- Baku 2015 SLO ekipno 3. mesto v ženski konkurenci: Kristina Vršič, Petra Nareks, Vlora Beđeti, Nina Milošević, Tina Trstenjak, Anka Pogačnik, Klara Apotekar in Anamari Velenšek (trenerka: Urška Žolnir Jugovar)

### **LIGA**

#### **Naslovi ex JUG: (1952 – 1991) ? 39**

7x JK Olimpija ?  
JK Impol ?  
Branik ?  
0 JK Bežigrad?

#### **(republiški/državni) naslovi Slovenije: (1952 – 1991 / 1991 – danes)**

30x JK Olimpija ???  
16x JK Impol  
8x JK Bežigrad  
JK Sankaku Celje ?  
??JK Drava Ptuj  
1x JK Branik Maribor  
Manjkajo podatki..

### **KATE:**

#### **Evropska prvenstva:**

Praga 2011 Igor Albreht in Damir Cergol (Katame no kata) 3. mesto  
Varšava 2021 Benjamin Mehić in Darko Krašovec (Kodokan Goshin Jutsu) 2. mesto

## **Stran 10 in 11**

#### **Organiziranost juda in vrste tekmovalj v Sloveniji, Evropi in svetu:**

#### **Največji mednarodni dogodki organizirani pod okriljem IJS (v Sloveniji):**

1997 EP U21 – Ljubljana (Hala Tivoli)  
1999 EJU sodniški seminar – Bled  
2002 EP člani – Maribor (Dvorana Tabor)  
2004 EP U23 – Ljubljana (Hala Tivoli)  
2009 EP U18 – Koper (Arena Bonifika)  
2012 EP kate – Koper (Arena Bonifika)



2013 SP U21 – Ljubljana (Arena Stožice)  
 2017 EP U21 – Maribor (Dvorana Lukna)  
 2018 EP kate – Koper (Arena Bonifika)  
 2019 IJF Academy praktični del – Maribor (Dvorana Lukna)  
 2022 (28.10.) Letni kongres/skupščina EJU – Ljubljana (Hotel Union)  
 2023 EP veterani (Podčetrtek)  
 2023 EP kate (Podčetrtek)  
 2023 Kodokan seminar (Podčetrtek)  
 2023 EYOF – Maribor (Dvorana Lukna)

Nekajkrat je Nagaoka v 90' spadala pod svetovni B pokal (EJU pokal).  
 Od 2005 naprej je v Celju – Podčetrtek stalnica EJU članski pokal  
 Od 2017 EJU kadetski pokal v Kopru.  
 Od 2023 pa EJU mladinski pokal v Slovenj Gradcu

#### RAVNI TEKMOVANJ V SLO:

- KLUBSKA (prijateljska)
- MEDKLUBSKA (prijateljska)
- REGIJSKA (šolsko)
- DRŽAVNA (uradna tekmovanja):
  - URADNA TEKMOVANJA
  - DRŽAVNA PRVENSTVA

#### POSAMIČNA

- UT (U12 – ČLANI)
- DP (U12 – ČLANI)

#### Dodatno:

- pasovno DP (ČLANI)
- OŠ, SŠ in UNI DP
- UNIVERZIJADA
- Policijske in vojaške svetovne igre

#### RAVNI TEKMOVANJ V SVETU:

##### EJU POKALI (U18, U21, ČLANI)

EYOF (U18) vsake 2 leti

EP (U18, U21, U23, ČLANI) vsako leto  
 = Evropske igre (EUROPEAN GAMES)  
 vsake 4 leta

MEDITERANSKE (SREDOZEMSKÉ) IGRE  
 vsake 4 leta

##### CONTINENTAL OPEN

##### GRAND PRIX

##### GRAND SLAM

##### MASTERS

SP (U18, U21, ČLANI) vsake 2 leti razen olimpijskega leta

MLADINSKE OI (14 – 18 let)

OI vsake 4 leta

#### EKIPNA

##### v SLO:

- KLUBSKO:

1. in 2. SLO judo liga

##### v SVETU:

- KLUBSKO

Evropsko klubsko prvenstvo

(= LIGA PRVAKOV)

- EKIPE DRŽAVNIH REPREZENTANC

EP (U18, U21, ČLANI)

SP (U18, U21, ČLANI)

MLADINSKE OI (14 – 18 let)

OI (od 2021 dalje)

#### KATE

##### v SLO:

- DP

##### v SVETU:

- EJU pokali  
 - EP

- SP

#### VETERANI

##### v SLO:

- DP

##### v SVETU:

- EP  
 - SP

kategorije:

F1-F11

M1-M11

30-34

35-39

40-44

45-49

50-59

60-64

65-69

70-74

75-79

80+

#### INKLUZIJA

##### v SLO:

- DP

##### KLUBI

JZS

DRUŠTVO SPECIALNE OLIMPIJADE SLO.

SPECIAL OLYMPICS ORGANISATION

EVROPSKE IGRE SPECIALNE OLIMPIJADE

SVETOVNE IGRE SPECIALNE OLIMPIJADE

KLUBI  
 JZS

PARALIMPIJSKI KOMITE SLOVENIJE  
 ZVEZA ZA ŠPORT INVALIDOV SLOVENIJE  
 INTERNATIONAL BLIND SPORTS ORG.

MEDNARODNI PARALIMPIJSKI KOMITE

PARALIMPIJSKE IGRE

### Dodatno:

Prvo SP 1956 moški

1980 ženske

Prvo ekipno SP 1987 (M in Ž) ločene ekipe M in Ž

|                 |                                                                           |
|-----------------|---------------------------------------------------------------------------|
| Montpelier 2014 | Roki Drakšič 3. mesto, Tina Trstenjak 2. mesto                            |
| Baku 2015       | Trstenjak Tina 2. mesto, Roki Drakšič 3. mesto, Anamari Velenšek 3. mesto |
| Kazan 2016      | Tina Trstenjak 1. mesto, Roki Drakšič 3. mesto                            |
| Varšava 2017    | Trstenjak Tina 1. mesto, Adrian Gomboc 2. mesto                           |
| Tel Aviv 2018   | Gomboc Adrian 1. mesto, Trstenjak Tina 2. mesto                           |
| Minsk 2019      | Apotekar Klara 1. mesto, Štangar Maruša 3. mesto                          |

Tekmovalnih uspehov je seveda še veliko in verjetno jih bo veliko tudi v prihodnosti. Več o razvoju juda v Sloveniji si lahko preberete v biltenu JZS, ki je izšel ob 60 letnici juda v Sloveniji JUDO VČERAJ – JUDO DANES. Tekmovalne uspehe pa lahko spremljate na uradni internetni strani JZS [www.judo-zveza.si](http://www.judo-zveza.si) ali na strani svetovne judo zveze [www.judobase.org](http://www.judobase.org)

### c. Organiziranost juda v Sloveniji

Organizirana vadba juda v Sloveniji poteka v klubih oz. društvih.

Klubi so povezani v Judo zvezo Slovenije, ki je članica Olimpijskega komiteja Slovenije - Združenja športnih zvez. Judo zvezo Slovenije je tudi članica Evropske judo zveze (EJF), ta pa Svetovne judo zveze (IJF).



JUDO ZVEZA SLOVENIJE  
Partizanska 35  
Slovenska Bistrica  
Slovenija  
TEL.&FAX: 062 813 175



### d. Organiziranost in vrste tekmovanj v Sloveniji, Evropi in svetu.

Tekmovanja v Sloveniji se začenjajo na klubski in nato medklubski ravni. Od starostne kategorije mlajših dečkov in deklic navzgor imamo uradna tekmovanja za Slovenski pokal v judu. Najvišja raven tekmovanja v Sloveniji je državno prvenstvo. Poleg teh tekmovanj imamo še šolska prvenstva, državno prvenstvo po pasovih in državno prvenstvo v judo katah.

Posebna oblika tekmovanj so ekipna tekmovanja, kjer ni posamičnih zmagovalcev, ampak vsak posameznik nastopa samo kot član ekipe. Najvišja raven ekipnih tekmovanj v Sloveniji je 1. slovenska judo liga.

Več informacij najdete na [www.judo-zveza.si](http://www.judo-zveza.si)

V Evropi se vsako leto odvijajo različna mednarodna tekmovanja s šibkejšo ali močnejšo konkurenco. Od starostne kategorije kadetov navzgor potekajo v Evropi uradna tekmovanja pod okriljem EJU. Običajno jim rečemo EJU pokali. EJU pokali so organizirani za starostne kategorije kadetov, mladincev in članov za moške in za ženske. Vsakoletno poteka v Evropi evropsko prvenstvo za kadete, mladince, mlajše člane in člane, seveda tako za moške kot za ženske. Posebno tekmovanje, ki se odvija vsaki dve leti je Olimpijada mladih – EYOD (European Youth Olympic Days), kjer mladi tekmovalci nastopajo v različnih športih. Že nekaj let potekajo tudi uradna tekmovanja v veteranski konkurenci. Poleg Evropskih sedaj potekajo tudi svetovna veteranska prvenstva.

Tudi na nivoju celotne Evrope potekajo ekipna tekmovanja. Poznamo dve vrsti ekipnih tekmovanj in sicer klubska in pa ekipne tekme državnih reprezentanc, ki potekajo v sklopu posamičnega evropskega prvenstva.

V svetovnem merilu se odvijajo tekme svetovnega članskega pokala, ki so zadnja leta razdeljena na več nivojev in sicer Continental Cup, Grand Prix, Grand Slam in Masters. Poleg tega vsako leto, z izjemo olimpijskega leta, poteka svetovno prvenstvo. Svetovno prvenstvo poteka vsaki dve leti tudi za mladince in kadete.

Na vseh nivojih tekmovanj so moški in ženske obravnavani enakovredno (vsa tekmovanja so organizirana tako za moške kot za ženske).

Najpomembnejše tekmovanje, ki je pogosto največji cilj vseh tekmovalcev so olimpijske igre. Olimpijske igre potekajo vsaka štiri leta, za uvrstitev na olimpijske igre pa moraš izpolniti zahtevno mednarodno normo. Več informacij o uradnih tekmovanjih EJU in IJF lahko najdete na [www.eju.com](http://www.eju.com) in [www.ijf.org](http://www.ijf.org)

#### 4. OSNOVNA IN ETIČNA NAČELA JUDA

Poznamo osnovna načela juda, ki se nanašajo predvsem na biomehanske in fizikalne zakone pri izvajanju tehnike ter etična načela, ki govore o vedenju judoistov in njihovih dolžnostih do družbe v zasebnem življenju, na treningu in tekmovanjih.

Zakaj pri judu poudarjamo tako etična kot osnovna načela juda?

Dva glavna teoretična principa, ki jih je izpostavil Jigoro Kano sta SEIRYOKU ZENYO in JITA KYOEI. Etična in osnovna načela, ki jih poudarjamo pri judu, izhajajo iz teh dveh teoretičnih principov.

##### SEIRYOKU ZENYO

Princip SEIRYOKU ZENYO pomeni »dobra uporaba telesa in duha«. Vse kar počneš, mora biti v judu narejeno dobro v najširšem pomenu besede. Princip lahko prevedemo kot »najučinkovitejša uporaba energije z vidika izvedbe tehnik«. Vendar pa SEIRYOKU ZENYO pomeni tudi, da moramo dobro uporabiti energijo tudi v vsakdanjem življenju, da je naše delovanje učinkovito in usmerjeno v doseganje dobrega.

Vsa osnovna načela juda izhajajo iz tega teoretičnega principa, saj vsa osnovna načela govorijo o tem, kako s čim manj sile doseči čim večji učinek.

##### JITA KYOEI

Princip JITA KYOEI predstavlja drugi pomemben princip juda, ki govori o tem, da moramo skrbeti za vzajemen napredek in podporo. Judo je lahko nevaren šport, če ne paziš na svojega nasprotnika. Načrtno poškodovanje nasprotnika je v nasprotju z duhom juda in je v judu nedopustno. Mnogi v vrhunskem športu na to pozabljajo in se oddaljujejo od načel juda. Vendar pa gre tudi pri tem principu za več kot samo upoštevanje načela na treningu. Jigoro Kano je ta princip pospremil z besedami: *“Ko gradim samega sebe, niti za trenutek ne pomislim, da ne bi nesebično pomagal tudi drugim...”. “Svoje prizadevanje bom usmeril k služenju družbi in zato si bom prizadeval izoblikovati čim boljši značaj, ki bo temelj za moje življenje.”*

Etična načela izhajajo tako iz prvega teoretičnega principa (dobra uporaba energije) kot iz drugega (vzajemen napredek in podpora).

### a. Razvoj tehnik

Če želimo bolje razumeti razvoj juda in njegova teoretična načela, moramo poznati metode Jigora Kana, ki jih je uporabljal pri razvoju juda.

Jigoro Kano je leta 1895 izdelal prvi sistem tehnik, kjer je tehnike razdelil v pet skupin in jih poimenoval GO KYO NO WAZA. Sistem je oblikoval na osnovi svojih izkušenj in načel juda, ki jih je sam razvil. Nekatere tehnike se je naučil pri svojih jujitsu učiteljih, nekatere pa je razvil sam. Kako se je odločil, katere tehnike bo vključil v sistem, lepo ponazarjata sledeči anekdoti iz njegovega življenja.

Ko je Jigoro Kano treniral pri učitelju Fuduki, se je pogosto boril z enim od njegovih učencev, ki je bil telesno zelo močan. Ne glede na to, kako močno se ga je Jigoro trudil premagati, je vedno izgubil. Kano se je vprašal, če obstaja tehnika, s katero bi lahko premagal tega nasprotnika. Odšel je v knjižnico Yushima Seido in pričel študirati literaturo. Po dolgotrajnem študiju je naletel na tehniko, za katero je menil, da bi bila lahko učinkovita proti temu nasprotniku. S to tehniko je resnično vrgel nasprotnika. Kasneje je Kano ugotavljal, da je bil ob tem uspehu resnično zadovoljen. Ne samo zato, ker je nasprotnika premagal, ampak ker je bil njegov pristop k rešitvi problema uspešen.

Druga anekdota se nanaša na dogodek iz časa Kanovega treninga pri Iikubi. Ko je Kano treniral pri njem, je ugotovil, da so njegove (Kanove) tehnike zelo učinkovite. Razmišljal je o razlogih za to in prišel do sledečega sklepa. Uspešnost tehnike je rezultat uspešnega rušenja ravnotežja nasprotnika. Prišel je do zaključka, da je najprej potrebno nasprotniku porušiti ravnotežje in šele nato izvesti tehniko. Ta vrstni red moramo vedno upoštevati.

Kanov način raziskovanja osnovnih principov izvedbe tehnik lahko ugotovimo iz zgoraj povedanega. Kako premagati nasprotnika, s katerim si večkrat zapovrstjo izgubil? Kano je rešil problem na sledeč način:

- poišči metodo s katero bi lahko nasprotnika premagal
- treniraj to metodo
- če si uspel večkrat in ne samo enkrat, lahko ugotoviš, da je metoda pravilna in da je princip tehnike uspešen.

Poseben pomen je dal Jigoro Kano principu rušenja ravnotežja. Ob priliki je princip razložil tako:

*»Nasprotniku porušiš ravnotežje, če ga potisneš ali potegneš. Človek, ki stoji na mestu, bo zgubil ravnotežje nazaj (bo stopil nazaj), če ga potisneš in stopil naprej, če ga potegneš, ne glede na to, kako močan je. Če je človek močan in te potisne nazaj, ko ti potisneš, oz. potegne, ko ti potegneš, ne bo zgubil ravnotežja. Ampak čeprav je človek močan, bo izgubil ravnotežje, če ga potegneš, ko te on potisne, oz. ga potisneš, ko te on potegne. To je moderen biomehanski princip. Kano je najprej študiral znanstven princip nove ideje in ga nato udejanjil v praksi. Če je tehnika delovala, jo je postavil v svoj sistem. To kaže, da je bil Kanov pristop zelo racionalen in znanstven.«*

Iz njegovega pristopa k treningu jujitsa je očitno, da je tehnike ne samo uporabljal (kot ostali učenci), ampak je razmišljal o principih na katerih tehnike slonijo. K temu je dodal svoje nove tehnike. Če so delovale po njegovem pričakovanju, se ni zadovoljil s tem, ampak je ugotavljal, zakaj so uspešne. Ko je ugotovil razlog za njihovo uspešnost, jih je označil kot tehnike in jih postavil v svoj sistem.

Za lažjo predstavo v nadaljevanju navajamo prevod iz knjige KODOKAN JUDO, kjer Jigoro Kano opisuje razvoj juda:

*»V svoji mladosti sem študiral jujitsu pri številnih odličnih mojstrih. Njihovo obsežno znanje, sad številnih let prizadevnega raziskovanja in bogatih izkušenj, mi je bilo v veliko pomoč. V tistem času je vsakdo predstavljal svojo večino kot zbir tehnik. Nihče ni doumel vodilnega principa, na katerem sloni jujitsu. Ko sem naletel na razlike pri učenju tehnik, sem bil pogosto v zadregi in se nisem mogel odločiti, kaj je pravilno. Zato sem pričel iskati osnoven princip jujitsa, ki velja tako takrat, ko vržeš nasprotnika, kot tudi takrat, ko ga udariš. Po temeljitem študiju sem spoznal osnovno načelo: najučinkovitejša uporaba telesne in psihične energije. S tem načelom v mislih sem ponovno preučil vse metode napada in obrambe, ki sem se jih do tedaj naučil. Ohranil sem samo tiste, ki so se skladale z načelom, tiste, ki mu niso ustrezale, pa sem zavrnil in namesto njih uporabil tehnike, pri katerih je bilo to načelo pravilno upoštevano.*

*Rezultat tega postopka je sistem tehnik, ki sem ga poimenoval judo, da bi ga razlikoval od predhodnikov. In to učimo v Kodokanu.«*

## b. Osnovna načela JUDA.

Judo je preoblikovan sistem starih borilnih veščin jujitsa. Idejno in osnovno načelo jujitsa »v popuščanju je moč« so učitelji starih šol povzeli iz slovite starodavne knjige o strategiji, ki jo je zbral kitajski strateg Huang Shihkon in je bila nekakšno sveto pismo japonskih vojščakov fevdalne dobe. Jigoro Kano je razvil in dodal še načelo največjega učinka. Hkrati je spoznal, da ima duševno stanje v judu prav tako pomembno vlogo kot popuščanje in moč. Škraba pravi: *»Načelo najučinkovitejše uporabe duha in telesa izpopolnjuje vrzeli vseh prejšnjih načel in je voditelj človekove osebnosti v življenju«* (Škraba, 1980).

V knjigi Kodokan judo je Jigoro Kano takole opisal načelo popuščanja in učinkovite izrabe energije:

*»Da bi razumeli, kaj pomeni načelo popuščanja, si predstavljajmo, da stoji pred mano mož, čigar moč je 10 in moja moč je samo 7. Če me potisne, kolikor močno me lahko, me bo zagotovo potisnil nazaj ali prevrnil, tudi če se upiram, kolikor se da močno. To je nasprotovanje sili s silo. Če namesto, da mu nasprotujem, popustim toliko, kot me on potiska in se umaknem, ter pri tem ohranim ravnotežje, izgubi ravnotežje on. Ker bo zaradi tega oslavljen, ne bo mogel izkoristiti vse svoje moči. Njegova moč bo padla na 3. Ker jaz ohranjam ravnotežje, moja moč ostaja 7. Zdaj sem močnejši, kot je moj nasprotnik in ga lahko premagam tudi, če uporabim samo pol svoje moči in ohranim ostalo za kak drug namen. Tudi če si močnejši kot tvoj nasprotnik, je bolje, če najprej popustiš. Tako ohranjaš energijo, medtem ko se nasprotnik izčrpa.«*

*To je samo eden izmed primerov, kako lahko premagaš nasprotnika s popuščanjem. Ker so številne tehnike upoštevale to načelo, so večino poimenovali jujitsu. Poglejmo še nekaj primerov spretnosti, ki jih lahko dosežemo z jujitsom.*

*Predpostavimo, da pred menoj stoji človek. Lahko ga, tako kot hlod, ki ga postavimo pokonci, potisnemo iz ravnotežja (naprej ali nazaj) z enim prstom. Če se človek nagne naprej, lahko položim svojo roko za njegov hrbet in hitro postavim svoje boke pred njegove. Moji boki postanejo oporišče vzvoda. Da vržem človeka na tla, tudi če je veliko težji od mene, ne potrebujem drugega, kot da zasukam boke in potegnem za njegovo roko oz. rokav.*

*Recimo, da poskušam človeku porušiti ravnotežje naprej, toda on stopi korak naprej. Še vedno ga lahko z lahkoto vržem, če mu s podplatom zbijem nogo tik nad Ahilovo tetivo, v trenutku preden postavi nogo s celo težo na tla. To je dober primer učinkovite izrabe energije. Z zelo malo napora lahko premagam nasprotnika, ki je precej močan.*

*Kaj če bi se človek pognal proti meni in me potisnil. Namesto, da ga potiskam nazaj, bi prijel njegovi roki ali reverja z obema rokama, postavil podplat na spodnji del trebuha, stegnil nogo in se usedel na tla. Lahko bi ga vrgel preko svoje glave.*

*Ali recimo, da se moj nasprotnik nagne naprej in me potisne z eno roko. Akcija ga bo spravila iz ravnotežja. Če ga zgrabim za zgornji del rokava stegnjene rok, se obrnem tako, da je moj hrbet blizu njegovih prsi, s prosto roko tesno objamem njegovo ramo in se hitro sklonim naprej, bo poletel čez mojo glavo in pristal na hrbtu.*

*Vsi ti primeri kažejo, da je princip vzvoda pri metanju nasprotnika pomembnejši kot popuščanje.«*

Načel je več, vendar je nekaj takih, za katera je mogoče upravičeno sklepati, da tvorijo temelj, na katerem se gradi ves judo. Načela se med seboj prepletajo in dopolnjujejo, pri vadbi pa tvorijo zaključeno celoto.

### Načelo akcije – reakcije

Bolj kot je nasprotnik izurjen, manj priložnosti boš imel, da izkoristiš njegovo silo. Zato je potrebno nasprotnika pripraviti do gibanja ali vsaj do prenosa težišča, da mu bomo lahko porušili ravnotežje. To lahko naredimo tako, da izvedemo akcijo, katere glavni namen je izzvati nasprotnikovo reakcijo. Nasprotnikovo reakcijo nato izkoristimo zato, da mu porušimo ravnotežje in izvedemo ustrezno tehniko. Npr.: s potegom in gibanjem prepričamo nasprotnika, da bomo izvedli uchi mato. Nasprotnik se odzove tako, da potisne boke naprej in prenese težišče nazaj, kar izkoristimo za to, da ga vržemo s tehniko tani otoshi.

Vse kombinacije tehnik izkoriščajo to načelo.

### Načelo vzvoda

Za izvedbo tehnike je potrebno toliko manj moči, kolikor je ročica vzvoda daljša. Kaj to pomeni v praksi? Pri tehnikah metov pogosto nasprotniku blokiramo del telesa, preko katerega ga mečemo. Npr.: če izvajamo tehniko sase tsuri komi ashi, s podplatom blokiramo nasprotnikovo nogo tik nad gležnjem. Ta točka predstavlja oporišče vzvoda. Dolžina ročice je sedaj od oporišča vzvoda do točke, kjer vlečemo nasprotnika naprej (običajno rokav in rever). Pri bočnih metih običajno predstavlja oporišče vzvoda bok, preko katerega mečemo nasprotnika. Nižje kot bomo spustili bok, oz. višje kot bomo potegnili nasprotnika z rokami, daljši bo vzvod in lažje ga bomo vrgli.

Tega načela ne upoštevamo le pri tehnikah metov, ampak tudi pri tehnikah vzvodov, davljenji in končnih prijemov.

### Načelo pravega trenutka in koncentracije energije

To načelo zahteva, da se akcija izvede v pravem trenutku; to je točno v tistem trenutku, ki je najprimernejši za izvedbo akcije. Torej je potrebno s svojo tehniko pričeti v tistem trenutku, ko so za to ustvarjeni pogoji:

- ob nasprotnikovi napaki
- ob nasprotnikovem napadu v trenutku pred izvedbo njegove akcije, kar se doseže s predvidevanjem o njegovi nameri. (Škraba, 1980)

Če poskušaš izvesti met v trenutku, ko je položaj nasprotnika neprimeren, se tvoj poskus ne bo končal samo neuspešno, ampak boš najverjetneje postal žrtev protinapada. V nasprotju s tem je mogoče met izvesti uspešno in brez posebnega napora v trenutku, ko je položaj nasprotnikovega telesa takšen, da je potrebno za dokončanje meta narediti le malo.

Vsaka tehnika ima svoj optimalen trenutek za izvedbo. Pri nekaterih tehnikah je to bolj očitno kot pri drugih. Najbolj očitno je to načelo pri izvedbi vseh BARAI tehnik, saj je tehnika uspešna samo v primeru, ko je izvedena točno v pravem trenutku. Pri določenih tehnikah lahko napačen trenutek nadomestimo z večjim vložkom moči. Tehnika bo še vedno lahko izvedena za ippon, vendar ne bo izvedena lahkotno in bo že na prvi pogled videti, da je uspešna samo zaradi večjega vložka moči. Na ta način pa seveda lahko premagujemo samo šibkejša nasprotnike.

Načelo koncentracije energije zahteva, da vso svojo pozornost in energijo usmerimo na mesto, kjer je ta v določenem trenutku potrebna. Celotno psihofizično energijo usmerimo tja, kjer je nasprotnik v tistem trenutku najranljivejši, to je proti najslabši točki nasprotnikovega napada ali položaja.

Celotna akcija mora biti opravljena hitro in odločno, kar je mogoče, če je telo napeto in polno moči. Telo mora biti sproščeno in prožno, ne pa ohlapno, tako da judoist lahko uspešno uporabi silo, ki jo potrebuje. Vtis, da se neka tehnika izvaja »brez moči«, nastaja zaradi tega, ker je precejšnja količina energije usmerjena tja, kjer je možen najmanjši odpor. (Škraba, 1980)

### **Načelo polnega kroga**

Načelo polnega kroga opisuje, kako naj bo tehnika meta izvedena, da bo ustrezala načelu največjega učinka. V poteku vsakega meta lahko ločimo tri faze in sicer: rušenje ravnotežja (kuzushi), vstop v met (tsukuri) in izvedba meta (kake). Če je katera koli faza meta izvedena nepopolno, tehnika ne more biti uspešna, izvajalec pa je v nevarnosti, da postane žrtev protinapada. Poleg pravilne izvedbe posameznih faz meta je pomembno, da so faze med seboj povezane v enotno tekoče in nadzorovano gibanje.

### **Rušenje ravnotežja – KUZUSHI**

Če želimo met izvesti učinkovito, z najmanjšo uporabo energije, potem moramo nasprotniku najprej porušiti ravnotežje. Nasprotniku lahko porušimo ravnotežje s potegom ali potiskom v različne smeri. Pri tem lahko izkoriščamo nasprotnikovo silo (načelo popuščanja) ali pa samo izzovemo njegovo reakcijo (načelo akcije reakcije) Npr: kratko potegnemo ali potisnemo v ustrezno smer, nasprotnikovo ravnotežje pa porušimo v smeri njegove reakcije.

Ravnotežja ne rušimo samo z rokami, ampak z gibanjem celega telesa.

Če si stojimo s partnerjem nasproti v osnovnem položaju, imamo osem osnovnih smeri rušenja ravnotežja. Vsekakor pa je mogoče rušenje ravnotežja tudi v vseh vmesnih smereh.

Kuzushi je eden od glavnih principov juda, ki ga je v veliki meri razvil prav Jigoro Kano. Je eden od ključnih elementov, ki omogočajo najučinkovitejšo uporabo energije.

### **Prehod v met – TSUKURI**

Potem, ko si nasprotniku porušil ravnotežje, se moraš postaviti v ustrezen položaj za met. To imenujemo TSUKURI. Če je nasprotnik šibkejši od tebe, ga boš lahko vrgel tudi s slabim tsukurijem, ampak je več možnosti, da bo prišlo do poškodbe. Nasprotnika, ki je močnejši od tebe, boš lahko vrgel samo s pravilnim tsukurijem. Pri mnogih metih so možni različni vstopni gibi, nekateri meti pa zahtevajo točno določen vstop. Več različnih vstopov obvladaš, večja je možnost, da boš lahko uspešno izkoristil nasprotnikovo silo.

### **Izvajanje meta – KAKE**

Izvajanje meta (kake) naj bi bila posledica pravilnega rušenja ravnotežja in prehoda v met. Kake je le normalen zaključek celotne akcije, pri kateri je nastala potrebna hitrost za uspešen met. V tej fazi je pomembno, da nadzorujemo svoje gibanje in gibanje nasprotnika do zaključka meta.

## UPORABA OSNOVNIH NAČEL JUDA NA TRENINGU IN TEKMOVANJIH

Tehnike so, v skladu z načelom največjega učinka, uspešno izvedene takrat, ko upoštevamo osnovna načela juda. Da bi na tekmovanju proti enakovrednemu nasprotniku izvedli tehniko za ippon, običajno ni dovolj samo, da smo telesno, tehnično in taktično dobro pripravljeni, ampak je potrebno pri izvedbi tehnike upoštevati osnovna načela juda.

Primer s katerim bomo poskusili predstaviti uporabo teh načel v borbi:

Nasprotnika želim vreči s tehniko seoi nage. Nasprotnik ima težišče pomaknjeno malo nazaj, zato ga napadem s ko uchi gari. Nasprotnik umakne nogo in prenese težišče naprej (načelo akcije reakcije). Sedaj je pravi trenutek (načelo pravega trenutka) za napad s seoi nage, saj ima nasprotnik težišče pomaknjeno naprej. Ker je njegovo težišče že pomaknjeno naprej, ne potrebujemo več veliko moči, da mu do konca porušimo ravnotežje (načelo največjega učinka). Pri izvedbi tehnike meta moramo paziti, da pokrčimo kolena in spustimo svoje težišče nižje od nasprotnikovega (načelo vzvoda). Tehnika mora biti izvedena hitro, eksplozivno in tekoče (načelo koncentracije energije), nadzor nad nasprotnikom moramo ohraniti do njegovega padca na hrbet, saj se v nasprotnem primeru lahko obrne na bok ali celo na trebuh (načelo polnega kroga).

Pri vadbi tehnike, v randoriju in na tekmovanjih pogosto upoštevamo vsa ta načela, ne da bi o njih razmišljali. Od mojstra juda pričakujemo, da ta načela razume, jih upošteva in zna razložiti pri izvedbi tehnik tako v tachi wazi kot ne wazi. Primerov, ko načela uporabljamo, je izredno veliko. Vsak kandidat lahko to razloži na svojem primeru. Če imaš svojo najljubšo tehniko (TOKUI WAZA) boš z malo razmisleka zagotovo lahko razložil uporabo teh načel.

Prav tako je potrebno razumeti uporabo teh načel pri izvedbi tehnik v nage no kati. Od kandidatov na izpitu pričakujemo, da znajo za vsako tehniko, ki jo izvajajo v nage no kati, obrazložiti uporabo načel.

### c. Etična načela – etika judoista

Kot smo že povedali, se je Jigoro Kano posvečal prav vplivu juda na razvoj človekove osebnosti. Bil je prepričan, da je razvoj osebnosti največja vrednost juda. Teoretične principe, na katere se naslanjajo etična načela, smo že razložili, pri vsakodnevni vadbi juda pa uporabljamo določena pravila, ki pripomorejo k uveljavljanju etičnih načel.

#### Pozdrav (REI)

Vsem japonskim borilnim veščinam je skupen pozdrav, ki je prevzet iz japonske tradicije in je v rabi še danes. Trening juda si težko zamišljamo brez pravega pozdrava (REI). Pozdrav je izraz vljudnosti, spoštovanja in prijateljstva med vadečimi. Za vsakega judoista, ki vadi judo dlje časa, je pozdrav samoumeven.

Jigoro Kano je o pozdravu dejal: *»Pred in po vadbi se nasprotnika priklonita drug drugemu. Priklon je znak hvaležnosti in spoštovanja. V bistvu se zahvališ svojemu nasprotniku, ker ti je dal možnost izpopolniti svojo tehniko.«*

Pozdrav na začetku in koncu vsake vadbene ure, pred in po vadbi s partnerjem, je za večino pripadnikov evropske kulture neobičajen. V resnici je priložnost, da se judoist umiri in se zbere. Žaljivo je, če nasprotnika ne pozdravimo ali če ga pozdravimo nespoštljivo.

#### Pozdrav kleče (ZA REI)

Na začetku in ob koncu vadbe se vadeči, glede na stopnjo pasov, razvrstijo v vrsto pred trenerjem. »ZA ZEN« je znak za formalen pozdrav kleče. Najprej pokleknejo z levo nogo, nato z desno. Pri tem ostanejo prsti uprti v tla. Nato prekrižajo prste in se usedejo na pete.

Znak MOKUSO je znak za koncentracijo, sledi mu znak REI. Izreče ga vadeči, ki je prvi v vrsti. Vadeči in trener se drug drugemu priklonijo tako, da spustijo dlani na tla in se z glavo približajo tlu. Po priklonu vstanemo najprej z desno in nato z levo nogo. Pozdrav izvedemo na začetku in koncu judo treninga. S pozdravom na začetku treninga se vadeči osredotočijo na trening. Pozdrav na koncu vadbe je namenjen umiritvi in zaključku vadbe ter pripravi na vsakdanje življenje izven judo blazin – tatamija.

Način pozdrava kleče izhaja iz tradicije japonskih samurajev (borcev v času fevdalizma). Omogočal jim je v katerem koli trenutku uporabiti svoj meč. Orožje so nosili ob pasu na levi strani telesa. Če bi samuraj pokleknil najprej z desno nogo, v primeru napada, svojega meča ne bi mogel uporabiti, ker bi bil meč ukleščen med telo in nogo in uperjen k tlu. Pravilni pozdrav kleče je bil zanj življenjsko pomemben!

#### Pozdrav stoje (TACHI REI)

S pozdravom stoje povabimo partnerja k vadbi. Tudi on se odzove s priklonom. S priklonom prav tako zaključimo vadbo s partnerjem. S tem izrazimo zahvalo za vadbo in za pomoč pri napredku.

Priklon na začetku vadbe je obljuba, da bomo upoštevali načela juda. Pred in po borbi na tleh se pozdravimo kleče (ZA REI). Tudi na judo tekmovanjih se nasprotniki pred in po končani borbi priklonijo stoje.

## Osebna higiena in oprema

Vsak judoist mora skrbeti za osebno higieno, ki je pomemben del vadbe in vzgoje. V opremo judoista spadajo judogi, pas, natikači oz. copate, brisača, robec in povoji. Judogi mora biti vedno čist in urejen. Nohti in lasje morajo biti pristriženi ali speti. Nakit, ličila in drugi trdi predmeti (ure in podobno) ne sodijo v dojo.

Posebno dekleta pogosto želijo ugajati tako, da se »uredijo« za trening (ličila, nakit, pričeska). Takšne vrste »urejenost« ne sodi na trening. Vadba juda ima točno določen namen, ki zahteva maksimalno osredotočenost in dojo ni prostor, kjer bi se posameznik dokazoval s tem, da sledi modi. Urejenost mora slediti funkcionalnosti, varnosti in skrbi za higieno. Individualnost dokazujemo z inovativnostjo v randoriju, vse ostalo na trening ne sodi.

## Hišni red in vzdrževanje telovadnice (DOJO)

V vsaki telovadnici (DOJO) velja hišni red, ki je predpogoj za uspešno in varno vadbo. Pri vstopu v dvorano ali na blazino (TATAMI) primerno pozdravimo. Na blazino stopimo le z bosimi nogami. Izredno pomembno je, da na treninge prihajamo točno in redno. Ne smemo iskati izgovorov za odsotnost na treningu, saj samo redna vadba prinaša ustrezne rezultate.

Trener je odgovoren za potek vadbe, zato je treba njegova navodila izpolnjevati dosledno in brez ugovorov.

Skrb za urejenost DOJA je naloga vseh vadečih in ne samo čistilke in hišnika. V odnosu do prostora v katerem vadiš, se kaže odnos do kluba, sovadečih in do vadbe juda.

## Pravila vedenja judoistov na treningu, tekmovanju in v osebnem življenju

Ne oziraje se na to, da judo sloni na humanih načelih, je lahko nevarna večšina. Vsak judoista mora upoštevati določena pravila vedenja, ki slonijo na osnovnih normah lepega vedenja in bontona, na spoštovanju in medsebojnem razumevanju. V nadaljevanju je naštetih nekaj pravil, ki jih mora judoist upoštevati.

- Nikoli ne dokazuj svoje prevlade z grobo silo, temveč z upoštevanjem načel juda.
- Judo tehnik ne smeš uporabljati izven doja, razen v primeru resne ogroženosti. Uporaba judo tehnik izven doja je neodgovorna in nevarna.
- Pravi judoist ne izziva in ne napada. Konfliktom se poskuša ali izogniti ali pa jih rešuje na miren način.
- Ker si judoist, moraš zaščititi šibkeje.
- Spoštuj starejše in izkušenejše judoiste in se poskušaj od njih kaj naučiti.
- Na tekmovanjih nikoli ne ugovarjaj sodniku, čeprav je prišlo do očitne nepravilnosti.
- Pri vadbi in na tekmovanjih skrbi za to, da ne bi z nepravilno ali nedovoljeno tehniko poškodoval sebe ali nasprotnika. Če do poškodbe vseeno pride, ne obtožuj drugih ali sebe. Poškodbam se včasih ne da izogniti.
- Če se poškoduješ, ne stokaj, ampak takoj opozori sodnika ali trenerja, da te ustrezno oskrbi.

**Etičnega ravnanja se ne da opredeliti s spiskom pravil. Pravila nam pomagajo usmerjati naše ravnanje, a v določeni situaciji se moraš odločiti sam. Prav te odločitve opredeljujejo tvojo osebnost in etičnost tvojega ravnanja.**

## 5. JUDO TEHNIKE, BORBENI POLOŽAJI, GIBANJE PO BLAZINI

### a. GIBANJE PO BLAZINI - SHINTAI in TAI SABAKI

Razlikujemo dva načina gibanja po blazini in sicer:

- a) hojo (SHINTAI) in
- b) nadzorovano krožno gibanje (TAI SABAKI).

**Razlikujemo dva načina hoje (SHINTAI):**

- AYUMI ASHI oz. hojo z drsečim korakom (naprej-nazaj) in
- TSUGI ASHI oz. zasledovalno hojo (v vseh smereh). Gibljemo se lahko naprej, nazaj, diagonalno ali vstran, skratka v vseh smereh, vedno pa nam mora biti pred očmi naravni položaj in ravnotežje telesa, ki omogoča takojšen napad ali obrambo.

Po blazini hodimo tako, da noge ves čas drsijo po tatamiju. Nog ne dvigamo visoko od tal, ampak z njimi drsimo po tleh, saj tako lažje ohranjamo ravnotežje. Pri gibanju naj bodo noge vedno razmaknjene do širine ramen. Gibanje je nepravilno, če križamo noge, postavljamo stopala preblizu skupaj, poskakujemo in pretirano dvigujemo noge.

### **Krožno gibanje (TAI SABAKI)**

Dobesedni prevod izraza TAI SABAKI je »dober način, kako postaviti svoje telo«. Izraz opisuje predvsem nadzorovana krožna gibanja, ki morajo biti tekoča in hitra. Obvladovanje TAI SABAKI je ključ do učinkovite izvedbe tehnik metov. Cilj gibanja je lahko napad, obramba ali varanje. Ta metoda gibanja nam omogoča uspešno izvedbo metov, rušenje nasprotnikovega ravnotežja in vzpostavljanje lastnega ravnotežja. Telo lahko obrnemo za 90° ali 180° v smeri naprej ali nazaj in seveda v levo ali desno stran.

## b. BORBENI POLOŽAJI - SHISEI

Poznamo dva osnovna borbena položaja in sicer:

- SHIZEN TAI ali naravni borbeni položaj in
- JIGO TAI ali obrambni borbeni položaj.

### Osnovni naravni položaj (SHIZEN HONTAI)

Naravni položaj ustreza naravni drži človeškega telesa. Noge so razmaknjene v širini ramen, teža telesa je enakomerno porazdeljena na obe nogi, sprednji del stopal je za malenkost bolj obremenjen. Rame, kolena in boki so sproščeni, napet je le spodnji del trebuha (hara). Telo in psiha morata biti v tem položaju sproščena tako, da tekmovalec lahko brez napora zavzame katerikoli drug položaj. Drža v tem položaju ni utrujajoča in je najprimernejša za izvedbo različnih tehnik.

### Desni in levi naravni položaj (MIGI in HIDARI SHIZEN TAI)

Če stopimo iz osnovnega naravnega položaja z desno nogo naprej, smo v desnem naravnem položaju. Če stopimo naprej z levo nogo, smo v levem naravnem položaju. Tudi tu je teža telesa enakomerno porazdeljena na obe nogi, le peta zadnje noge je pomaknjena nekoliko navznoter.

### Obrambni položaj (JIGO HONTAI)

Iz naravnega položaja se v bokih in kolenih nekoliko znižamo in razmaknemo nogi. Teža telesa mora biti enakomerno porazdeljena na obe nogi. Zgornji del telesa ostane sproščen in vzravnani. To seveda ni naraven položaj in v njem ne smemo vztrajati dolgo. Uporabljamo ga le v trenutkih, ko nas nasprotnik napada, oziroma takrat, ko nasprotnika varamo. Zavedati se moramo, da je naravni položaj za dosego cilja uporabnejši. Če je tekmovalec med borbo na tekmovanju predolgo v obrambnem položaju, mu bo sodnik prisodil shido. Če smo na treningu pogosto v obrambnem položaju, otežujemo napredek v znanju sebi in partnerju.



### Desni in levi obrambni položaj (MIGI in HIDARI JIGO TAI)

Če stopimo iz osnovnega obrambnega položaja naprej z desno nogo, smo v desnem obrambnem položaju. Če stopimo naprej z levo nogo, smo v levem obrambnem položaju.

### c. PRIJEMI ZA KIMONO - KUMI KATA

Nasprotnika lahko primemo za kimono, če stojimo v naravnem ali obrambnem položaju. Prijem mora biti tak, da nam omogoča učinkovit napad ali uspešno obrambo in izvajanje metov v desno ali levo.

Osnovni načini prijema nasprotnika so:

- osnovni (HON KUMI KATA)
- desni (MIGI KUMI KATA) in
- levi (HIDARI KUMI KATA)

Poleg osnovnih poznamo veliko neobičajnih prijemov, ki jih lahko uporabljamo v randoriju. Poleg dovoljenih poznamo še pogojno dovoljene prijeme (prijeme, ki smejo trajati le omejen čas) in nedovoljene prijeme, ki jih sodnik kaznuje s shido ali hansokumake.

Pogojno dovoljeni prijemi:

- enostranski prijem
- prijem za pas
- diagonalni prijem
- blok s stegnjeno roko oz. prijemi, ki nasprotniku onemogočajo napad. Mednje sodijo prijemi za oba rokava, »korejski prijem«, blok s stegnjeno roko. Takšne prijeme lahko uporabljamo samo nekaj trenutkov in se v borbi ne smejo ponavljati, ker jih sodnik kaznuje s shido.

Nedovoljeni prijemi:

- prijem pod pasom v tachi wazi (hansokumake)
- prijem roba rokava ali hlačnice (v ne wazi) (shido)
- pištolski prijem (shido)
- objemanje telesa brez prijema za kimono v tachi wazi (shido)
- razdiranje prijema z dvema rokama, s sunkovitim odrivanjem oz. udarjanjem ali s pomočjo noge (shido)

Na izpitu od kandidatov pričakujemo, da poznajo različne prijeme in da vedo, kateri prijemi so pogojno dovoljeni ali prepovedani. Prav tako pričakujemo, da znajo prikazati načine razdiranja nasprotnikovih prijemov, načine preprečevanja nasprotnikovih prijemov in različne tehnike metov, ki jih lahko iz teh prijemov izvajamo.

#### d. RAZDELITEV TEHNIK JUDA.

Tehnike juda delimo v 5 osnovnih skupin. V randoriju in na tekmovanju lahko uporabljamo samo tehnike padcev, metov in parterne tehnike. Tehnike udarcev se pri judu izvajajo samo pri vadbi kat.

##### TEHNIKA PADCEV (UKEMI WAZA)

|                     |                               |
|---------------------|-------------------------------|
| <b>padci naprej</b> | (MAE UKEMI, MAE MAWARI UKEMI) |
| <b>padci nazaj</b>  | (USHIRO UKEMI)                |
| <b>padci vstran</b> | (YOKO UKEMI)                  |

##### TEHNIKA METOV (NAGE WAZA)

|                     |                                         |
|---------------------|-----------------------------------------|
| <b>nožni meti</b>   | (ASHI WAZA)                             |
| <b>ročni meti</b>   | (TE WAZA)                               |
| <b>bočni meti</b>   | (KOSHI WAZA)                            |
| <b>telesni meti</b> | (SUTEMI WAZA)                           |
|                     | telesni meti naravnost (MA SUTEMI WAZA) |
|                     | telesni meti vstran (YOKO SUTEMI WAZA)  |

##### TEHNIKE KONTROLIRANIH PADCEV (UKEMI WAZA)

|                       |                 |
|-----------------------|-----------------|
| <b>končni prijemi</b> | (OSAEKOMI WAZA) |
| <b>davljenja</b>      | (SHIME WAZA)    |
| <b>vzvodi</b>         | (KANSETSU WAZA) |

##### TEHNIKE UDARCEV (ATE WAZA)

|                      |                 |
|----------------------|-----------------|
| <b>udarci z roko</b> | (UDE ATA WAZA)  |
| <b>udarci z nogo</b> | (ASHI ATE WAZA) |

##### PRVA POMOČ Z MASAŽO (SHIATSU KAPPO)

Na izpitu od kandidatov pričakujemo, da bodo znali poimenovati in prikazati vsaj 5 tehnik iz vsake skupine NAGE WAZA in KATAME WAZA, ter vse tehnike padcev.

V nadaljevanju želimo pojasniti zmedo, ki se pojavlja pri prevajanju japonskih izrazov v slovenščino. Nekatere napake se kar naprej ponavljajo, zato upamo, da jih bomo z razlago uspeli odpraviti in pomagali postopno razširiti in poenotiti strokovno izrazoslovje v slovenskem jeziku.

Na izpitu kandidati pogosto zamenjujejo izraza NE WAZA in KATAME WAZA. Do zmede prihaja, ker oba izraza v slovenščino prevajamo kot parterne tehnike.

Izraz NE dobesedno pomeni uleči se in izraz NE WAZA uporabljamo za vse tehnike, ki se izvajajo leže, sede ali kleče na tleh. Pogosto se uporablja izraz RANDORI NE WAZA, kar pomeni randori na tleh, v nasprotju z RANDORI TACHI WAZA, kar pomeni randori, ki ga izvajamo stoje.

Izraz KATAME pomeni, da neko gibanje zaustavimo, zamrznemo. Angleži izraz KATAME WAZA prevajajo z »grappling techniques«. Izraz grappling pomeni trden prijem. V slovenščino je izraz zelo težko prevesti, zato ga zaenkrat prevajamo kar z izrazom parterne tehnike. To pa je lahko zavajajoče. Katame waza namreč lahko izvajamo tudi stoje. Poznamo tehnike davljenja in vzvodov, ki jih je dovoljeno izvajati stoje tudi na tekmovanjih.

Izraza NE WAZA in KATAME WAZA torej ne pomenita isto in ju ne smemo zamenjevati.

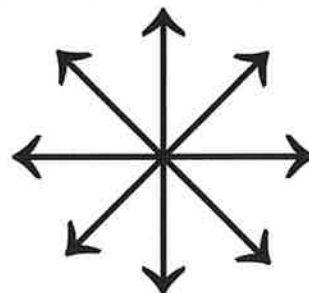


Prvo ekipno (mešano) SP od 2017 naprej (3M+3Ž) (kategorije M: -73kg, -90kg, +90kg)  
(kategorije Ž: -57kg, -70kg, +70kg)

Prvo SP (odprta kategorija M in Ž = absoultna kategorija) 2008 (2011, 2017)

## Stran 22

Dodaj: Happo no kuzushi (8 smeri rušenja ravnotežja)



## Strani 25 in 26

**Razdelitev judo tehnik po Kodokanu:** najdete v dokumentu 100 tehnik po Kodokanu

**Popravek:** ~~Parterne tehnike~~ Tehnike nadzora/kontrole

**Kinshi waza: (prepovedane tehnike)**

Kani-basami (Yoko-sutemi-waza)

Kawazu-gake (Yoko-sutemi-waza)

Do-jime (Shime-waza)

Ashi-garami (Kansetsu-waza)

## Stran 27

**Popravki:**

**Metode judo vadbe:**

Katame no kata (oblika ~~parternih~~ tehnik nadzora, kontrole)

Kodokan Goshin Jutsu (oblika moderne samoobrambe)

**9. Kodomo no kata** (kata za otroke) od 2019 dalje ustvaril Kodokan Inštitut v sodelovanju z IJF in Francoske judo zveze.

Poznamo tudi judo kate, ki niso uradne Kodokan kate, kot so: Go no kata,...itd. (dodaj)

## Stran 28

**Dodatek:**

**Glavni smotri vadbe juda:** (vir: Mojmir Kovač, mastermind seminar)

- Vadba napada in obrambe (borbena metoda Sho bu ho)

Do zmede prihaja tudi pri prevajanju izrazov MA SUTEMI WAZA in YOKO SUTEMI WAZA v slovenščino. Kar nekaj časa se je izraz ma sutemi waza prevajal kot telesni meti naprej oz. kot telesni meti nazaj. Izraz MA pomeni v dobesednem prevodu NARAVNOST. Kodokan opredeljuje MA SUTEMI WAZA kot mete, ki jih izvajamo ležeč na hrbtu in YOKO SUTEMI WAZA kot mete, ki jih izvajamo ležeč na boku. Angleži prevajajo izraz MA SUTEMI WAZA kot »supine sacrifice techniques«. Izraz »supine« pomeni ležeč na hrbtu. Ker je v slovenščino te izraze nemogoče prevesti na kratko in bi bili v prevodih izredno dolgi, sta veliko bolj primerna prevoda TELESNI METI NARAVNOST (izraz naravnost ustrezno opisuje tako smer padca ukeja, kot položaj torijevega telesa pri metu) in TELESNI METI V STRAN (izraz vstran zopet ustrezno opisuje tako smer padanja ukeja kot položaj torijevega telesa pri metu).

Uveljavil se je še en izraz, ki ga tudi uporabljamo neustrezno. To je izraz ZEMPO TENKAI za judo preval naprej. Pravilen izraz za judo preval naprej je MAE MAWARU UKEMI, kar dobesedno pomeni naprej (MAE), kotaleč (MAWARI), padec (UKEMI). Japonski izraz ZEMPO TENKAI opisuje preval naprej čez glavo (temu pogosto rečemo šolski preval naprej, da ga tako ločimo od judo prevala naprej).

## 6. METODE JUDO VADBE

V judu poznamo dve glavni metodi treninga in sicer: KATA in RANDORI. Kata, kar dobesedno pomeni »oblika«, je način vadbe, pri kateri sledimo formalno določenemu sistemu učenja tehnik. Randori, v prevodu »prosta vadba«, pa je prosto izvajanje tehnik v nepredvidljivih in spremenljivih okoliščinah.

V Kodokan judu poznamo sledeče kate:

### 1. *Kodome no keta* **NAGE-NO-KATA (oblika metov)**

Iz vsake skupine tehnik metov (nage waza) v kati prikažemo 3 tehnike v desno in levo stran.

### 2. **KATAME-NO-KATA (oblika parternih tehnik)**

Iz vsake skupine parternih tehnik (katame waza) v kati prikažemo 5 tehnik.

### 3. **KIME-NO-KATA (oblika tradicionalne samoobrambe, angleški prevod »Forms of Decision«)**

V kati so prikazane tehnike samoobrambe. Tehnike izvajamo v klečečem in stoječem položaju. Prikazujejo obrambo proti napadu z golo roko, z nožem in s katano.

### 4. **JU-NO-KATA (mehka kata)**

Oblike napada in obrambe so prikazane z mehкими gibi, s katerimi nikoli ne nasprotuješ nasprotnikovi sili.

### 5. **THE KODOKAN GOSHIN-JUTSU (oblika samoobrambe)**

Tehnike moderne samoobrambe so uporabljene proti napadu z golo roko, z nožem, palico in pištolo.

### 6. **ITSUTSU-NO-KATA (oblika petih principov)**

Kata prikazuje pet principov izkoriščanja nasprotnikove energije.

### 7. **KOSHIKI-NO-KATA (starodavna kata)**

Prof. Kano je priredil starodavne tehnike in jih uredil v kato. Na ta način je želel ohraniti izvor judo tehnik.

### 8. **SEIRYOKU-ZENYO-KOKUMIN-TAIKU**

To je oblika telesne vadbe.

Nage no kati in katame no kati pravimo tudi randori no kata, saj v njih prikazujemo tehnike, ki jih lahko uporabljamo tudi v randoriju.

V knjigi Kodokan judo je Jigoro Kano takole opisal metodi treninga kata in randori:

*»Kata, kar pomeni oblika, je sistem vnaprej določenih gibanj, ki učijo osnove napada in obrambe. Poleg metanja in parternih tehnik (ki jih vadimo tudi v randoriju) vključuje še udarce, brce, napade z nožem in številne druge tehnike. Te tehnike so vključene v katah, ker so gibanja samo v katah vnaprej določena in oba partnerja vesta, kaj bo drugi naredil.*

*Randori pomeni prosta vadba. Vadeči se razporedijo po parih in se merijo drug z drugim, kot bi to delali na tekmovanju. Lahko izvajajo mete, končne prijeme, davljenja in vzvode, ne smejo pa udarjati, brcati in uporabljati drugih tehnik, ki so primerne samo v pravem boju. Glavni pogoji v randoriju je, da udeleženci pazijo, da ne poškodujejo drug drugega in da sledijo etičnim načelom juda. To je pogoj, da lahko kar najbolj izkoristimo randori.«*

Za judo pogosto rečemo, da ni samo šport, ampak je način življenja. Poudarjamo etična načela in vpliv juda na razvoj osebnosti. Pa se judo res tako razlikuje od ostalih športov? In če se, v čem je razlika?

Glavna razlika izvira že iz osnovnih teoretičnih načel, na katerih je Jigoro Kano zasnoval judo (SEIRYOKU ZENYO, JITA KYOEI). Poleg tega je Kano opredelil še tri glavne smotre vadbe juda: vadbo napada in obrambe (borbena metoda – shobu ho), vadbo telesa (metoda telesne priprave – taiiku ho) in razvoj moralnih vrednot (shushin-ho), kar vključuje tudi intelektualni razvoj in prenos naučenega v vsakodnevno življenje. Na osnovi teh principov in smotrov vadbe je Kano zasnoval metode vadbe. Poleg vadbe kat in randorija je Kano uporabljal še dve metodi, katerih glavni cilj je moralni in intelektualni razvoj. Ti dve metodi sta MONDO (način učenja preko vprašanj in odgovorov) in KOGI (predavanja).

Za boljšo predstavo o vplivu juda na moralni in intelektualni razvoj judoistov navajamo prevod iz knjige Kodokan judo:

#### »Treninga duha

*Tako kata kot randori sta obliki treninga duha. Randori je učinkovitejši. V randoriju moraš iskati nasprotnikove šibke točke in biti v vsakem trenutku pripravljen napasti z vso močjo in odločnostjo, če se ti za to pojavi priložnost. Pri tem ne smeš kršiti pravil juda. Vadba randorija stremi k temu, da vadeči postanejo pošten, odkritosrčen, premišljen, pazljiv in preudarni v svojih akcijah. Naučijo se oceniti situacijo in sprejeti hitre odločitve in akcije. V randoriju, ne v napadu, ne v obrambi ne smeš biti neodločen.*

*V randoriju nikoli ne veš, katere tehnike bo nasprotnik uporabil, zato moraš biti vedno pozoren. Čuječnost postane tvoja druga narava. Z vadbo postaneš uravnotežen, hladnokrven in samozavesten, saj si pripravljen na vse. Sposobnost opazovanja, pozornost, domišljija, sklepanje in razumevanje se izboljšajo in to nam pride prav v vsakodnevem življenju in tudi v DOJU. Vadba randorija je raziskovanje zapletenih umskih in telesnih odnosov med tekmovalci. S takšno vadbo lahko pridobimo na tisoče dragocenih izkušenj.*

*V randoriju se učimo upoštevati načelo največjega učinka, tudi če smo močnejši od nasprotnika. Prepričljive je premagati nasprotnika z učinkovito tehniko kot z golo močjo. Ta nauk lahko prenesemo tudi v vsakodnevno življenje. Učenci ugotovijo, da je prepričevanje, podkrepljeno s trezno logiko, učinkovitejše od prisile.*

*Randori nas uči tudi tega, da uporabimo pravo mero moči in energije. Nikoli preveč in nikoli premalo. Vsi poznamo ljudi, ki jim ne uspe uresničiti ciljev, ki so si jih zastavili, ker ne vejo, koliko napora morajo vložiti. V enem primeru ne uspejo priti do cilja, v nasprotnem pa ne vedo, kdaj se morajo ustaviti.*

*V randoriju se včasih boriš z nasprotnikom, ki si vročično želi zmagati. Vemo, da zoperstavljanje njegovi sili, je izguba energije, zato se z njim igramo, dokler se njegov bes in moč ne izčrpa. Šele potem ga napademo. Podobno ravnamo, če na takega človeka naletimo v vsakodnevem življenju. Ker pogovor nanj ne bo imel nobenega učinka, lahko samo čakamo, da se bo umiril.*

*To je samo nekaj primerov, kako lahko randori prispeva k vadbi duha mladih ljudi.*

#### Etični trening

*Poglejmo sedaj, kako lahko razumevanje načela največjega učinka določa etični trening.*

*Obstajajo ljudje, ki so razburljivi po naravi in se razburjajo ob vsaki malenkosti. Judo jim lahko pomaga, da se naučijo nadzorovati. S treningom hitro ugotovijo, da je jeza razmetavanje z energijo in nanje in na druge učinkuje negativno.*

*Vadba juda odlično učinkuje na tiste, ki so premalo samozavestni zaradi neuspehov v preteklosti. Judo nas uči, da poiščemo najboljšo možno pot, ne glede na individualne okoliščine. Pomaga nam razumeti, da je*



- Vadba telesa (metoda telesne priprave – Taiiku ho)
- Razvoj moralnih vrednot (Shushin ho)

Jigoro Kano se je od starih ju jitsu mojstrov razlikoval v tem, da je delil in širil znanje z vsemi. Tako so bili vzgojeni tudi njegovi učenci. Tehnik ni zadrževal zase in zato je danes judo živa tvorba in se razvija ter spreminja. S tem se je judo pomešal z ostalimi zvrstmi in stili rokoborbe iz drugih držav in postal svetoven/mednaroden. Če bi Kano znal 40 tehnik, učence pa učil 35 in tehnike »skrival«, da bi lahko svoje učence še zmeraj premagal v borbi, bi danes poznali samo par tehnik, ker bi se to prenašalo iz roda v rod.

## Strani 30 – 37

### Sodniška pravila:

Spremembe sodniških pravil najdete v poslanih dokumentih sodniških pravil.

## Stran 39

Izrazi, ki se nanašajo na judo tehnike: Katame waza ~~parterne~~ tehnike **nadzora, kontrole**

### **DODATNA TEORIJA (MASTERMINDI in STROKOVNI ČLANKI)**

Mojmir Kovač (YT kanal): VIDEOPOSNETKI (11)

- Jigoro Kano:  
[https://www.youtube.com/watch?v=CxJmFTuDmOA&t=8s&ab\\_channel=MojmirKova%C4%8D](https://www.youtube.com/watch?v=CxJmFTuDmOA&t=8s&ab_channel=MojmirKova%C4%8D)
- Izvor juda:  
[https://www.youtube.com/watch?v=iEkGvAWclJg&t=1s&ab\\_channel=MojmirKova%C4%8D](https://www.youtube.com/watch?v=iEkGvAWclJg&t=1s&ab_channel=MojmirKova%C4%8D)
- Miti in polresnice o judu:  
<https://www.youtube.com/watch?v=Njd6NInTSe4&t=2s>
- Načelo polnega kroga, kuzushi, tsukuri, kake:  
<https://www.youtube.com/watch?v=ToXskOIN6lc&t=3s>
- Kogi judo, tai sabaki,shintai, shisei:  
<https://www.youtube.com/watch?v=AfkR9paRkKQ&t=5s>
- Iniciativa sen, go no sen, sen no sen:  
[https://www.youtube.com/watch?v=IC25REokmmU&t=3s&ab\\_channel=MojmirKova%C4%8D](https://www.youtube.com/watch?v=IC25REokmmU&t=3s&ab_channel=MojmirKova%C4%8D)
- Kata, randori, shiai, shinken shobu:

*stalna zaskrbljenost izguba energije. Paradoksalno: človek, ki je na vrhuncu uspehov, in človek, ki je pravkar doživel neuspeh, sta v popolnoma enakem položaju. Oba se morata odločiti, kaj bosta naredila in izbrati pot, ki ju bo vodila v prihodnost. Modrosti juda dajejo obema enake možnosti za uspeh. Po neuspehu lahko človeka reši iz otrplosti in razočaranja in privede do živahne aktivnosti.*

*Z vadbo juda lahko pridobijo tudi kronični nezadovoljneži, tiste osebnosti, ki redno krivijo druge za vse, za kar so krivi sami. Ti ljudje kmalu spoznajo, da je njihov negativni vzorec mišljenja v nasprotju z načelom največjega učinka in da je življenje v skladu z načeli juda ključ duševnega stanja, usmerjenega v prihodnost.»*

Kot lahko ugotovimo iz zapisanega, je imel Kano že ob ustanovitvi juda pred očmi vpliv juda na celovit razvoj osebnosti. To spoznanje mora ostati sestavni del judo vadbe, saj v nasprotnem primeru judo siromašimo in ga približujemo ostalim športom. Na ta način judo izgublja svojo največjo vrednost in edinstvenost.

## 7. OSNOVE SODNIŠKIH PRAVIL

### a. Razvoj sodniških pravil

O enotnih sodniških pravilih v judu lahko govorimo od japonskega prvenstva leta 1930 dalje. Pred tem so na tekmovanjih uporabljali prirejena pravila jujitsa, ki so jih pogosto določali za vsako tekmovanje posebej. Za zaključek borbe, oziroma zmago, je bilo potrebno doseči dva ippona.

Sodobna judo pravila, po katerih je potrebno za zmago doseči en ippon, so se razvila po drugi svetovni vojni v času razmaha juda po svetu. Pravila borbe, ki so jih napisali v Kodokanu v poznih štiridesetih letih so prevedli v več svetovnih jezikov. To je vplivalo na razvoj juda na vseh celinah. V času prehoda juda iz demonstracijskega športa na olimpijskih igrah v moderen olimpijski šport, je bilo očitno, da je potrebno pravila prilagajati razvoju juda. Pri oblikovanju pravil je bilo veliko razprav in iskanja kompromisov med zagovorniki tradicije in zagovorniki sprememb. Velike spremembe v tem obdobju so bile:

- uvedba težnostnih kategorij (Na svetovnem prvenstvu leta 1956 so judoidti nastopali v eni kategoriji. Leta 1964 so na olimpijskih igrah nastopali v treh kategorijah in odprti kategoriji. Leta 1967 so nastopali v petih kategorijah in odprti kategoriji. Leta 1979 pa so že nastopali v sedmih kategorijah in odprti kategoriji.)
- uvedba manjših točk yuko in koka
- uvedba kazni za manjše prekrške shido in chui

Kasneje so, zaradi hudih poškodb hrbtenice na tekmovanjih, uvedli kaznovanje tekmovalcev, ki so izvajali nevarne mete preko glave. Načelo zagotavljanja varnosti tekmovalcev je pomembno vodilo, ki mu sledimo tudi danes. Z dopolnjevanjem sodniških pravil so prepovedali izvajanje več nevarnih tehnik metov (kami basami, kawazu-gake, kata guruma s prevalom preko glave...). Ravno tako so prepovedali izvajanje drugih tehnik, pri katerih lahko pride do poškodbe (zbijanje stojne noge z notranje strani od zadaj, izvajanje tehnik vzvodov druge kot na komolcu...).

30

Spreminjali so tudi pravila glede tekmovalne površine in veljavnost izvedbe tehnik. Na začetku je bila borilna površina brez jasno označenega roba. Uvedba opozorilne in zaščitne površine je vplivala tudi na dosojanje tehnik. Dolgo časa so priznali le tehnike, pri katerih sta bila oba tekmovalca znotraj borilne površine. Danes je tehnika veljavna, če je v času začetka akcije eden od tekmovalcev v borilni površini.

Dopolnjevanje in spreminjanje sodniških pravil v zadnjih letih sledi razvoju juda. Njihov namen je razviti judo v atraktiven, dinamičen in varen šport, ki je razumljiv vsem gledalcem. Spremembe pravil v zadnjih letih, so namenjene ohranjanju osnovnih judo tehnik in prepovedi tehnik, ki so prišle v judo iz drugih borilnih veščin (rokoborba, samba..).

Pravila so v zadnjih letih poenostavili tako, da so:

- ukinili yuko – vse kar se je do sedaj točkovalo z yuko je sedaj waza-ari.
- V rednem delu borbe ne boreš več zmagati tako, da dobi nasprotnik kazen (razen v primeru diskvalifikacije). V borbi na zlato akcijo pa lahko zmagaš na razliko v kaznih
- Dva waza-arija se ne sestavita več v ippon
- Če se tekmovalec rešuje iz tehnike meta, tako da se lovi na glavo je diskvalificiran

## b. Tekmovalni prostor

Na tekmovanjih pod okriljem IJF in EJU meri tekmovalni prostor najmanj 14x14 m in je razdeljen na dva dela in sicer borilno površino (8x8m) in zaščitno površino (najmanj 3m na vsaki strani). Pri izvedbi tekmovanj v nižjih starostnih kategorijah je lahko borilni prostor manjši (6x6m).

## c. Oprema tekmovalcev

Tekmovalci praviloma nastopajo v belem judo-giju. Na pomembnih tekmovanjih pa mora imeti eden izmed tekmovalcev modri judo-gi. Osebni izgled tekmovalcev in oprema morajo biti v skladu s predpisi in etičnimi načeli juda.

Tekmovalci nastopajo v judo-giju, ki mora ustrezati predpisom. Nekaj teh pogojev:

- Zgornji del, mora biti dovolj dolg, da pokrije zadnjico in se mora končati najmanj 10 cm nad koleni, rokavi morajo biti dovolj dolgi, da v položaju za preverjanje pokrijejo celotno dolžino roke vključno z zapestjem, med rokavi in roko pa mora biti po celi dolžini rokava razdalja 10-15 cm. Razdalja od vrha grodnice do točke, kjer se reverja križata v vertikali mora biti manj kot 10 cm. Razdalja med obema reverjema ko se kimona prekriža mora biti v horizontali minimalno 20 cm. Debelina ovratnika je 1 cm ali manj, širina pa mora biti med 4 in 5 cm.
- Hlače, morajo biti dovolj dolge, da pokrijejo noge in segajo največ do gležnja in najmanj 5 cm nad gležnjem. Med nogo in robom hlačnice mora biti razdalja široka 10-15 cm (v višini kolena).
- Pas, debeline med 4-5 mm, mora biti zavezan s štirioglatim vozlom dovolj tesno, da zgornji del kimona ne bi bil preveč ohlapen. Dolžina pasu mora bi takšna, da se dvakrat ovije okoli pasu in na vsakem koncu še prosto visi 20-30 cm, ko zavežemo vozle. Pas ne sme biti iz trdega ali spolzkega materiala.
- Tekmovalke morajo pod zgornjim delom nositi majico, ki mora biti bele barve, s kratkimi rokavi in okroglim izrezom okoli vratu. Mora biti dovolj dolga, da se pospravi/zatlači pod hlače..
- Na pomembnih tekmovanjih mora imeti eden od tekmovalcev moder judo-gi, ravno tako pa so na hrbtni strani obvezni našitki z imeni tekmovalcev in držav.

Dovoljene označbe na *judo-gi*-ju:

- IJF-identifikacija, ki ustreza veljavnim pravilom IJF (ustrezna kimona)
- Označbe proizvajalca
- Nacionalni emblem
- Oglaševalne označbe
- Označba z imenom tekmovalca
- Našitek na hrbtu (Back number)
- Ustreznost judo-gija se pred nastopom preveri s sokuteikijem.

## d. sodniške geste



OSA EKOMI



TOKETA



IPPON



WAZA-ARI



SONO-MAMA&lt;&gt;YOSHI



KAZEN



NEAKTIVNOST



LAŽNI NAPAD



POZIV ZA ZDRAVNIKA

### e. Delo sodnikov

Borbo na posameznem borilnem prostoru sodi en sodnik, pri tem pa mu pomagata dva sodnika z video nadzorom. Ker v Sloveniji ne moremo zagotoviti ustrezne tehnične podpore na vseh tekmovanjih, tekmovanja starejših starostnih kategorij še vedno sodijo po trije sodniki. Glavni sodnik na blazini mora zagotoviti, da so izpolnjeni vsi pogoji za pravilen potek borb (primeren tekmovalen prostor, oprema...), preden se začne tekmovanje. Glavni sodnik stoji, oziroma se giblje, znotraj borilne površine, vodi borbo in objavlja odločitve. Zagotoviti mora pravilno beleženje svojih odločitev. Vse odločitve se sprejmejo po načelu »večine treh«.

### f. Dosojanje tehnik

Vse akcije so veljavne, če se v trenutku pričetka akcije vsaj en tekmovalec dotika roba borilne površine. Katerakoli tehnika, ki se je začela, ko sta oba tekmovalca že zapustila borilno površino, se ne ocenjuje. Kako bo tehnika meta ocenjena, je odvisno od: nadzora, moči in hitrosti pri izvedbi meta in dela telesa, na katerega pade uke.

#### IPPON

Glavni sodnik objavi *ippon*, kadar po njegovem mnenju izvedena tehnika ustreza naslednjim kriterijem:

- Kadar tekmovalec nadzorovano vrže nasprotnika in ta pade na hrbet z znatno silo in hitrostjo. Kadar se tekmovalec pri padcu zakotali preko hrbta, se akcija ne more ovrednotiti z *ippon*. Če se eden od tekmovalcev pri padcu rešuje tako, da se usloči v most (pri padcu se tal dotikajo glava in stopala), čeprav se je s tem morda izognil potrebnim kriterijem za *ippon*, glavni sodnik dosodi *ippon*. Namen tega pravila je, da bi tekmovalce odvrčal od gibanj, ki so nevarna za poškodbo hrbtenice. Tudi poskus izvedbe mosta pri padcu (usločenje hrbta nazaj) se smatra za most in se dosodi *ippon*.
- Kadar tekmovalec drži nasprotnika v končnem prijemu 20 sekund.
- Kadar se tekmovalec preda z dva ali večkratnim udarcem roke ali noge ali reče *maitta*, (predam se), običajno kot rezultat tehnike *osae komi waza*, *shime-waza* ali *kansatsu-waza*,
- Kadar je tekmovalec onesposobljen zaradi *shime-waza* ali *kansetsu-waza*.

Če je en tekmovalec kaznovan s *hansoku-make*, je drugi tekmovalec proglašen za zmagovalca, z rezultatom, ki je enakovreden *ippon*.

V primeru, ko tekmovalec doseže *ippon*, se njegov rezultat ovrednoti z 10 točkami.

#### WAZA-ARI

Glavni sodnik mora objaviti *waza-ari*, kadar izvedena tehnika po njegovem mnenju ustreza naslednjim kriterijem:

- kadar tekmovalec nadzorovano vrže drugega tekmovalca, vendar pri izvedbi tehnike delno manjka en od treh elementov, potrebnih za *ippon*,
- tekmovalec mora pasti vsaj na bok ali delo na hrbet, padec na zadnjico ali na trebuh se ne točkuje
- Kadar tekmovalec drži nasprotnika v končnem prijemu od 10 do 19 sekund.

#### g. Pogoji za objavo končnega prijema

Da sodnik razglasi končni prijem, morajo biti izpolnjeni vsi od sledečih pogojev:

- Uke mora biti pod torijevim nadzorom in se mora s hrbtom, obema ali enim ramenom dotikati blazine.
- Nadzor lahko tori izvaja s katere koli strani
- Uke ne sme nadzorovati torijeve noge ali telesa s svojimi nogami.
- Tori mora imeti telo v položaju *kesa*, *shiho* ali *ura*, kar je podobno tehniki *kesa-gatame*, *kami-shiho-gatame* ali *ura gatame*.
- Ob objavi *osaekomi* se mora vsaj en del telesa vsaj enega tekmovalca dotikati borilne površine. *Osaekomi* se nadaljuje tudi zunaj borilnega prostora, če se je pričel znotraj borilnega prostora. Ravno tako se *osaekomi* objavi izven borilne površine v primeru, ko tori takoj po izvedbi tehnike meta nadaljuje v končni prijem, oz. je končni prijem rezultat tehnike v *ne wazi*, ki se je pričela znotraj borilnega prostora.

#### h. Borba za zlato točko

V primeru, da po zaključku rednega dela borbe nobeden od tekmovalcev nima točkovne prednosti, oziroma je na regulatorju popolnoma izenačen rezultat, se nadaljuje borba za zlato točko. Med koncem rednega tekmovalnega časa in pričetkom borbe za zlato točko ni odmora. Tekmovalca imata le toliko časa, da si uredita kimono. Prva pozitivna ali negativna točka v borbi za zlato točko določi zmagovalca.

Borba za zlato točko ni več časovno omejena.

## i. Prepovedane akcije in ustrezne kazni

Prepovedane akcije delimo v dve skupini in sicer:

- lažje kršitve, za katere je tekmovalec, ki je prekršek storil, kaznovan s kaznijo shido in
- hujše kršitve, za katere je tekmovalec, ki je prekršek storil, kaznovan s kaznijo hansoku make.

Med lažje kršitve uvrščamo tehnične in taktične kršitve, med hude kršitve pa tiste, ki ogrožajo tekmovalca ali pa so v nasprotju z duhom juda.

Med borbo lahko sodnik enemu tekmovalcu dvakrat dosodi *shido*. V primeru tretje kazni mu dosodi *hansoku make* (dve opozorili in diskvalifikacija). *Shido* ne prinese nobene točke nasprotniku, tekmovalec lahko točke doseže le s svojimi tehničnimi akcijami. Če je na koncu borbe rezultat v tehničnih točkah izenačen, *shido* ne odloči več zmagovalca in se borba nadaljuje v zlato akcijo.

V zlato akciji lahko zmagovalca določi razlika v kaznih – upoštevajo se kazni iz rednega dela in tiste dosojene v borbi na zlato akcijo.

Pravila dajejo prednost pozitivnim točkam in kaznujejo tekmovalce, ki se izmikajo borbi. Namen takšnih pravil je, da postane judo ponovno bolj atraktiven, dinamičen in seveda varen.

Kadarkoli glavni sodnik na blazini dosodi kazen tekmovalcu, mora z enostavno kretnjo pokazati razlog za dodelitev kazni.

Lažje kršitve, za katere se tekmovalca kaznuje s shido, so:

- Tekmovalec se namerno izmika prijemu in tako poskuša preprečiti akcije v borbi;
- Tekmovalec v stoječem položaju po vzpostavitvi prijema zavzame pretirano obrambno držo (običajno več kot 5 sekund);
- Tekmovalec izvede akcijo, katere namen je samo dati vtis napada, vendar je jasno razvidno, da ni imel namena vreči nasprotnika (lažni napad). Lažni napadi so določeni kot:
  - Tori nima namena metati.
  - Tori napade brez prijema ali pa prijem takoj spusti.
  - Tori naredi en napad ali pa več ponavljajočih napadov, ne da bi nasprotniku porušil ravnotežje.
  - Tori postavi nogo med nasprotnikove noge in tako nasprotniku onemogoča napad.
- Tekmovalec je v stoječem položaju z namenom obrambe neprestano drži robove nasprotnikovih rokavov (običajno več kot 5 sekund) ali prime nasprotnika tako, da "ovije" rokav;
- Tekmovalec v stoječem položaju neprestano prepleta prste z nasprotnikom, da bi mu tako preprečil akcijo (običajno več kot 5 sekund) oz. prijema nasprotnika za zapestja ali dlani in se s tem poskuša izogniti prijemu.
- Tekmovalec si namerno razmakne svoj kimono ali pa si brez sodnikovega dovoljenja razveže ali zaveže pas ali hlače;
- Tekmovalec potegne nasprotnika na tla, da preide v ne-wazo, razen če akcija ni v skladu s 16. členom;
- Tekmovalec potisne prst ali prste v nasprotnikov rokav (v ne wazi ali tachi wazi) ali spodnji rob hlačnice (v ne wazi);
- Tekmovalec je v stoječem položaju in uporabi kakršenkoli drugačen prijem od "normalnega", ne da bi pri tem takoj napadel;
- Potem ko sta tekmovalca vzpostavila prijem v stoječem položaju, ne poskušata izvesti nobene napadalne akcije;

- Tekmovalec drži pištolski prijem (prijem konca rokava s spodnje ali zgornje strani - rokav se drži pretežno s palcem in kazalcem) razen, če je aktiven in napada;
- Tekmovalec drži žepni prijem (prijem spodnjega dela rokava s prsti in zvijanje konca rokava) razen, če je aktiven in napada;
- Tekmovalec izvaja tehniko tako, da nasprotnika objame, ne da bi ga pri tem prijel. (medvedji objem - bear hug); V primerih objemanja nasprotnika pri metanju (medvedji objem-bear hug) se tekmovalec ne kaznuje s shido, če drži kimono vsaj z eno roko preden izvede objem.
- Tekmovalec ovije konec pasu ali zgornjega dela kimona okoli dela nasprotnikovega telesa;
- Tekmovalec z usti zgrabi kimono;
- Tekmovalec položi dlan, roko, stopalo ali nogo neposredno na nasprotnikov obraz;
- Tekmovalec zatakne stopalo ali nogo za pas, ovratnik ali zavihek nasprotnikovega zgornjega dela kimona;
- Tekmovalec izvaja shime-waza, pri čemer uporablja spodnji del zgornjega dela kimona ali pas ali pa samo prste;
- Tekmovalec stopi z eno nogo izven borilne površine, ne da ob tem napadel ali pa takoj stopil nazaj v borilno površino oz. potiska nasprotnika izven borilne površine tako v ne wazi kot v tach wazi. Prav tako se dosodi shido v primeru da tekmovalec z obema nogama stopi izven borilne površine. Če tekmovalec nasprotnika očitno potiska izven borilne površine, potem je kaznovan s *shido*. V primerih, ko tekmovalca zapustita borilno površino po akciji, ki se je začela v dovoljenem položaju, za izhod iz borilne površine nista kaznovana.
- Tekmovalec z nogama škarjasto oklene nasprotnikovo telo (do jime), vrat ali glavo (z nogama naredi škarje, potem ko nogi potiska navzven);
- Tekmovalec v tach wazi s kolenom ali nogo potisne na nasprotnikovo roko ali komolec, da bi le-ta popustil prijem;
- Tekmovalec brca nasprotnika po nogi ali gležnju ne da bi imel ob tem namen metati nasprotnika (brcanje brez kuzushija);
- Tekmovalec ukrivlja nasprotnikov(e) prst(e), da bi zlomil njegov prijem;
- Tekmovalec razdira nasprotnikovega prijem z obema rokama;
- Tekmovalec prekriva konca kimone z namenom, da nasprotniku prepreči prejem;
- Tekmovalec nasprotnika potiska v podrejen upognjen položaj, z eno ali obema rokama, ne da bi takoj nato izvedel napad - to se smatra za blokiranje nasprotnika;
- Tekmovalec prime križni prijem, enostranski prijem in prijem za pas, ne da bi takoj zatem izvedel napadalno akcijo;
- Če tekmovalec dvakrat razdre nasprotnikov prijem (na dovoljeni način) v obdobju prijemanja, potem bo tretjič prejel shido;
- Če tekmovalce prijema ali blokira z roko pod pasom v tach wazi dobi prvič shido in za drugo takšno kršitev hansokumake

Tekmovalca se kaznuje s hansoku make zaradi enega od sledečih razlogov:

- ponavljanje lažjih prekrškov (3x shido);
- izvajanje nevarnih tehnik zaradi katerih lahko pride do poškodbe tekmovalcev
- vedenje, ki je v nasprotju z duhom juda

V prvem primeru se ponavljajo lažje kršitve, kar pripelje do diskvalifikacije.

V drugem primeru gre za najtežje kršitve, ki lahko povzročijo hude poškodbe tekmovalcev. Te tehnike so:

- ovijanje noge okrog nasprotnikove noge, ko sta oba tekmovalca obrnjena bolj ali manj v isto smer in poskus metanja, pri katerem tori s hrbtom pade na ukeja (kawazu gake)
- izvajanje tehnike vzvoda kjerkoli drugje, kot na komolcu
- dvigovanje ukeja, ki leži na tleh in takoj ponoven met
- zbijanje stojne noge od zadaj z notranje strani, ko nasprotnik izvaja tehniko kot npr. Harai goshi
- izvajanje tehnik, ki ogrožajo ali poškodujejo nasprotnika (npr.: kani basami)
- prehod iz stoječega položaja v parter s tehniko vzvoda brez nadzora nad potekom tehnike Npr: izvedba tehnike vzvoda waki gatame brez nadzora
- izvajanje tehnik, pri katerih se tori predkloni globoko naprej in pade oz. se zakotali na vrat (»potapljanje glave«). Izvajanje tovrstnih tehnik je izredno nevarno za poškodbo vratu.
- namerno metanje nazaj z nasprotnikom na hrbtu
- Prav tako tekmovalec dobi hansoku make, če nosi trd ali kovinski predmet. Pri tem ni pomembno ali je pokrit ali ne.

V tretjem primeru pa so zajete kršitve, ki so v nasprotju z duhom in etiko juda. Med tovrstne kršitve štejemo neupoštevanje navodil sodnika, nepotrebni in žaljivi vzkliki med in po borbi, dajanje opazk in kretenj, ki ponižujejo nasprotnika, sodnika ali ostale prisotne na tekmovanju.

#### j. Zdravniški pregledi

V času poteka borbe ima tekmovalec pravico do zdravniške oskrbe dveh manjših poškodb (krvavitev, natrgan noht..). Če po dveh oskrbah poškodba ni popolnoma sanirana (še zmeraj prihaja do krvavitev), tekmovalec izgubi dvoboj. Zdravniško oskrbo mu lahko nudi uradna zdravniška služba organizatorja ali uradni zdravnik posamezne reprezentance. Nikoli ne smeta na blazino oba istočasno. Zdravnika lahko na blazino pokliče sodnik, ko opazi krvavitev ali pa ga na to opozori tekmovalec. V nobenem primeru ne more zdravnik na blazino poklicati, oziroma zahtevati tekmovalca. V vseh primerih, ko zdravnik pokliče na blazino na željo tekmovalca, ta borbo izgubi.

Sodnik lahko pokliče zdravnika na blazino v primerih, ko oceni, da bi se lahko tekmovalec pri izvajanju tehnike poškodoval. Običajno je to pri izvajanju nevarnih tehnik. Posebno pozoren mora biti sodnik ob sumu poškodbe vitalnih delov telesa – vrat, hrbtenica, glava. V tem primeru mora zdravnik jasno povedati ali tekmovalec lahko nadaljuje borbo ali ne. Mnenje zdravnika je odločujoče tako, da tekmovalec po pregledu ne more spremeniti zdravnikove odločitve, tudi če sam meni, da bi lahko nadaljeval borbo. Torej če zdravnik reče, da tekmovalec ni sposoben za nadaljevanje borbe, borbo izgubi.

## 8. PREGLED IN RAZLAGA JAPONSKIH IZRAZOV, KI JIH MORA POZNATI MOJSTER JUDA

Veliko izrazov je opisanih že v besedilu. Tu so zbrani opisi izrazov, ki jih pogosto uporabljamo na judo treningih in jih mora poznati vsak mojster juda. Pri nekaterih je podana obširnejša razlaga, prevodi nekaterih izrazov pa so enostavnejši.

Pri prevodih nekaterih izrazov prihaja do zmede, ker večino izrazov prevajamo iz angleščine in ne neposredno iz japonščine. Japonski izrazi in pismenke, s katerimi so zapisani, imajo pogosto globlji pomen, ki se z angleškim prevodom izgubi. V pomoč so zato ponekod ob prevodu zapisani še angleški izrazi. Pogosto japonske izraze težko prevedemo v slovenščino z eno besedo, saj ob tem izgubi del svojega pomena. Dostikrat je zato bolj primerno uporabljati japonski izraz, za katerega pa morajo vsi vedeti, kaj pomeni.

Nekaj zmede povzroča tudi dejstvo, da imajo nekateri izrazi dva popolnoma različna pomena. Primer tega je beseda KATA. KATA pomeni »oblika ali forma« in pa »rama«. Kako je to mogoče? Japonci besedi izgovarjajo različno. V japonščini je (tako kot v kitajščini) intonacija besede izredno pomembna, saj spremeni njen pomen. Tudi zapišejo ju z dvema popolnoma različnima pismenkama. Do zmede pride, ko besedo zapišemo v latinici in izgovorimo z enako intonacijo. Teh primerov je več in naj vas zato ne zmedejo.

### IMENA JUDO VAJ POMENIJO:

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| TANDOKU RENSHU  | vaje brez partnerja ("shadow uchi komi"); To so vaje pri katerih ponavljaš gibanje brez partnerja – izvajaš vstopne vaje brez partnerja. Namen teh vaj je mehko in tekoče izvajanje gibanja, kjer je pozornost lahko usmerjena v položaj telesa, prenašanje teže, postavljanje stopaj, ... |
| UCHI KOMI       | UCHI (udarjati), KOMI (vstopati); običajno izraz prevajamo z »vstopi v met«. Pri uchi komiju gre za ritmično ponavljanje vstopov. Cilj vaje je avtomatizacija gibanja (oblikovanje svojega gibanja v želeno obliko).                                                                       |
| YAKU SOKU GEIKO | YAKU (obljuba); običajno pod tem izrazom razumemo vajo, pri kateri partnerja izvajata različne tehnike v borbenem gibanju. Partnerja imata torej določeni vlogi, kjer oba vesta točno kakšna je njuna naloga.                                                                              |
| NAGE KOMI       | Tekoče ponavljanje tehnik metov, ki se vsakič zaključijo s padcem ukeja na tla.                                                                                                                                                                                                            |
| KAKARI GEIKO    | Izvajanje točno določene tehnike v točno določeni situaciji. Včasih ta izraz prevajamo kot »borba z nalogo«.                                                                                                                                                                               |
| RANDORI         | prosta vadba;<br>O randoriju je več napisanega že v 6. poglavju.                                                                                                                                                                                                                           |
| SHIAI           | Dobesedno pomeni »skupaj se truditi«. Shiai je borba na tekmovanju oz. borba v kateri je cilj zmagati.                                                                                                                                                                                     |
| KATA            | oblika ali forma;<br>Več je o kati napisano v 6. poglavju                                                                                                                                                                                                                                  |